

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

<p>Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.</p> <p>Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.</p>	<p>Az Országos Magy. Gazdasági Egyesület tulajdona.</p> <p>Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadóért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója. Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára. Társzerkesztő: Buday Barna az OMGE. titkára.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.</p> <p>Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.</p>
--	--	---

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI

Ülésnapok a Köztelken.

1900. november 17-én d. u. 4 órakor. Állattenyésztési szakosztály ülése.
" november 20-án d. u. 4 órakor a Közgazdasági szakosztály ülése.
" november 21-én d. u. 4 órakor. A Gazdatisztek Országos Egyesületének választmányi ülése.
" november 24-én d. u. 4 órakor. Dohánytermelési bizottság ülése.
" november 25-én d. e. 10 órakor. Az OMGE. közgyűlése.
" november 26-án d. e. 10 órakor. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének V. nagygyűlése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
1900. évi rendes közgyűlésére,
mely november hó 25-én, azaz vasárnap d. e. 10 órakor fog a „Köztelek” nagytermében megtartatni.

A tárgysorozatot a „Köztelek” 90. számában közöltük.

Meghívó

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének f. évi november hó 26-án, azaz hétfőn délelőtt 10 órakor a Köztelek (Üllői-út 25. sz.) nagytermében tartandó évi rendes V. nagygyűlésére.

A tárgysorozatot a „Köztelek” 90. számában közöltük.

Szakosztályi tagság.

Több oldalról tett kérdésre értesítjük az egyesület tisztelt tagjait, hogy a szakosztályok bármelyikében minden tagnak megjelenési és felszólalási joga van, szükségtelen ennél fogva bármely szakosztályba való felvételt külön kérni.

Forster Géza
igazgató.

Meghívó

a közgazdasági szakosztály f. hó 20-án, azaz kedden d. u. 4 órakor a „Köztelek” nagytermében tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Szakosztály megalakulása.
2. Nógrád-, Bihar-, Arad- és Nyitra vármegyei gazdasági egyesületek átirata a tőzsdei üzletek, illetve a tőzsde szabályozása tárgyában.
3. Országos mezőgazdasági és közraktári hitelintézet átirata.
4. Lóheremag-aukciók kérdése.
5. A magyar kiviteli és csomagszállítási részvénytársaság beadványa a „colis agricol”-intézmény ügyében.

Gróf Zselénski Róbert s. k.,
a szakosztály elnöke.

Meghívó.

Az OMGE. állattenyésztési szakosztályának 1900. évi november hó 17-én, azaz szombaton d. u. 4 órakor a Köztelken tartandó ülésére.

A tárgysorozatot a „Köztelek” 90. számában közöltük.

Meghívó

a dohánytermelési bizottság folyó évi november hó 24-én, azaz szombaton d. u. 4 órakor a Köztelek nagytermében tartandó ülésére.

Egyedüli tárgy:

A dohányjövődék részére termelendő és beszállítandó dohánylevelekre az 1901, 1902 és 1903-dik évekre megállapítandó dohány beváltási szabályzat és árak iránt teendő javaslat.
Budapest, 1900. november 12.

Gr. Desseoffy Aurél s. k.,
bizottsági elnök.

Figyelmeztetés az OMGE. t. tagjaihoz.

Egyesületünknel hátralékban levő tagjainak postai megbízást küldöttünk szét. Kérjük ezek kiváltását, nehogy a visszautasítás miatt újabb költségek háruljanak úgy az illetőkre, mint egyesületünkre.

Igazgató.

Csordultig . . .

A buza nemzeti termény. Az ország gazdasági helyzetének mérője. Ha jó a buzatermés, a gazda fizetőképes, a forgalomba pénz jut s a gazdasági tevékenység minden ága fellendül.

A buza termelési és értékesítési viszonyai közelebről érdeklik tehát az államot, gazdát, iparost, kereskedőt, hivatalnokot és munkást.

S mégis csodálatos, közel egy évtizede stoikus nyugalommal, az orvoslás kísérlete nélkül szemléljük és szenvedjük azt a rombolást, amit a buza árcsökkenése okozott.

A téli idényre világító és fűtőanyagok

u. m.

PETROLEUM, LÁMPAOLAJ, KÖSZÉN, továbbá

LÓTAKARÓK

dús választékban és legjutányosabban beszerezhetők a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNél Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Mai számunk 20 oldal.

Azaz, hogy mégsem. A mi részünkről elég határozottsággal mutattunk reá az árcsökkenés okaira. A gazdaközönség a baj fejére tapintott, amikor a fedezetlen határidőüzlet eltörlését követelte.

A múlt két év jobb buzaárai azonban mintha elhallgattatták volna az elégtelenséget, hogy annál fokozottabban törjön ki később.

A folyó nyár eredményei csordultig telítették a poharat.

A Rohonczy-féle interpelláció lerántotta azok szeméről is a hályogot, akik a kereskedelem modern intézményéről eddig csak elragadtatással tudtak szólni.

Az interpelláció révén nyilvánvalóvá lett a mi állításunk igazsága, hogy a tőzsdén rut lekiismeretlen játék eszköze a nemzet legbecesebb terményének áralakulása.

Egyszerre megmozdult a jobb buzaárakban joggal reménykedő vidék. Elsőnek a Nógrádmegyei gazdasági egyesület emelte fel szavát a börzeüzelmek rombolásával szemben. Követeli a fedezetlen határidőüzlet betiltását s illetve, hogy az ily kötések szerepelhetők ne legyenek s az idegen buza a határidő forgalomból, tehát a tőzsdei forgalomból is kizárassék. Miután az ily intézkedések foganatosítására a tőzsdetanács aligha volna megnyerhető, következik, hogy a tőzsde ily értelemben törvényhozási uton szabályoztassék.

Ugyaníly szellemben nyilatkozott meg a kassai agrárgyűlés is, mely a spekuláció eltörlését büntető szankcióval súlyosítani szükségesnek tartja, amint-hogy a gazdakongresszusok mindegyike s egyesületünk is következetesen ily irányban nyilatkozott.

Ezek után a nyilatkozatok után kissé furcsán hangzik a Biharmegyei gazdasági egyesület által a képviselőházhoz intézett memorandumának azon állítása, hogy a gazdasági köröknek a tőzsde-üzlet reformálására irányuló törekvése irányt változtatott volna.

Egy fecske nem csinál nyarat. S ha a Biharmegyei gazdasági egyesület a tőzsde-kérdésben különleges állást foglal el, az az ő dolga és joga is, de ebből folyólag a gazdaközönség álláspontján korántsem változtat s a legkevésbé lehet e változást már, mint tényt konstataálni.

Hogy mennyire hamis a Biharmegyei gazdasági egyesület kiindulási pontja igazolja, hogy az Aradmegyei, majd a Nyitrámegyei gazdasági egyesületek határozottan állást foglalnak a bihari memorandum ellen, nem annak iránya, mint inkább szelleme tekintetében.

De mit is tartalmaz tulajdonképp a bihari memorandum? A tőzsde-üzelmek leglesújtóbb kritikáját, gróf Tisza István tollából.

Mély elkeseredés az állapotok türethetlensége felett s megbotránkozás az üzelmek leplezetlensége miatt, amelyek következménye, hogy a kereslet és ki-

nálat közötti természetes viszony mesterségesen megzavaratik s vagyonok szereztetnek és existenciák mennek tönkre.

Az árképződés megzavarása pedig úgy a hausse mint a baisse irányban érvényesül, amiből a közgazdaság munkás faktoraik egyikére sem háramlik haszon. Egyformán káros és káros tünet tehát mind a kettő.

Az az usance-buza, melyet a budapesti tőzsde szabályai előírnak, ami kész áruüzletünkben nem létezik. Hozzák tehát a szerb és román szemetet, amelyet — mióta *nincs örösi engedély* — még a malmok sem vesznek meg s amelyen az átvevő csak nagy veszteségen adhat tul.

Ennél többet és lesújtóbb kritikát magunk sem mondtunk soha s a memorandum ezen részét magunk is mindenben aláírjuk.

Sőt mint régi álláspontunk helyességének elismerését örömmel üdvözöljük, mert reméljük, hogy gróf Tisza István, amint a tőzsde-ankét óta megváltoztatta nézetét a tőzsdei visszaélések *létezése* és azoknak tényleges *romboló* és *áralakító* hatása tekintetében, úgy egyet fog velünk érteni a szükséges reformok tárgyában is.

Mert Tisza István gróf álláspontja csak addig volt következetes, amíg a tőzsdei visszaélések s a spekuláció áralakító hatását el nem ismerte. Amint ennek beismeréséhez elérkezett, akkor a mi emberünk s következésképp a bajok szanálását csak egyben, a fedezetlen határidőüzlet betiltásában keresheti.

Érzi is a memorandum szerzője beismerésének súlyos következményeit s a nagy körültekintéssel fogalmazott körmondatok elárulják a küzdelmet, mely a jobb meggyőződés és a régebbi merev álláspont között folyt.

A tőzsde autonómiájában vetett bizalmának vége. A tőzsdetanács iránt nincs bizalma, mely *meddő tanácskozások* stádiumából nem tud — illetve *nem akar* kibontakozni.

A törvényhozáshoz fordult tehát, bizonnyal azért, mert a tőzsdével szemben a kormányhatalom erejében, illetve *erélyében* sem bízik.

Csak hogy a memorandum érdemes szerzője amikor a törvényhozáshoz fordul jogorvoslatért, tulajdonképp mégis csak azt cselekszi, — amit gondosan kerülni látszik — hogy provokálja a tőzsde törvényes szabályozását.

Mert ha a tőzsde-autonom, amint hogy mai alakjában az, akkor arra kormány és törvényhozás csak úgy gyakorolhat befolyást, ha ennek törvényes jogalapot teremt, amit kormányrendelet, vagy a kormány utasítása a törvényhozás részéről nem pótolhat.

A törvényhozás méltósága megköveteli egyébként, hogy az a tőzsde reformja kérdésével egy, az egész felölelő törvényhozási alkotás keretében foglalkozzék.

Az a homeopátiás kezelés, amiben a bihari memorandum akarja a beteg

tőzsdei üzletet részesíteni, semmi eredménnyel sem bíztat. Maradjon meg a mai nemzetközi usance, de követeli magyar typos megállapítását is, hogy fedezési üzleteket magyar buzában is lehessen kötni.

A nagy expektoráció bizony nagyon színtelen kíváncsalmá gyöngült. Hisz amit a memorandum a törvényhozás nyomása útján vél elérhetni, annak ma sem állott útjában semmi, mert ha a kötleveiben magyar buza szállítását kötöttem ki, akkor nem voltam köteles idegen származású buzát átvenni. Igaz, hogy erre a válasza az, hogy olyan kereskedő vagy spekuláns azonban nincs a budapesti tőzsdén, aki ilyen kötésbe belemenne.

Erre meg az én válasza az, hogyha a nemzetközi usance fenmarad, akkor a jövőben sem lesz lehetséges magyar buzában fedezési üzletet kötni, különösen nem azzal a kiegészítéssel, hogy a hivatalos typoson felüli minőség külön honoráltassék.

A bihari ágyu nagyot szólt, igazat szólt, de a lövésnek nincs magja.

Siet is a tőzsdetanács a memorandum anyagát újabb ankét anyagául használni fel, hogy a türelmetlen gazdaközönség kíváncsalmait komoly tárgyalás alá vegyék, — ha ugyan akad majd vállalkozó, aki a tőzsdetanács ankétpassziójának komoly színezetet kölcsönözni segítsen.

Ha már odajutottunk, hogy a bajok kufforrását közösen megismertük, ha a tőzsdetanácsban bizalmunk nincs, ha a törvényhozás beavatkozása közös meggyőződésünk szerint égető szükség, akkor ne angoltapaszt kérjünk a titkon sarjadjó kinövésekre, hanem extirpációt, ne elégedjünk meg egy mézes madzaggal, hanem követeljük mindennapi kenyérünket, a *megélhetést*, amelyet elharácsol, illetve megnehezít a *spekuláció*.

Mert igaza van abban gróf Tisza Istvánnak, hogy a kereskedés primitív, fejletlenebb formái közt a kizsákmányolás visszatartó jelenségei *inkább előtérbe lépnek*, de elfeledi e megfigyelést kiegészíteni azzal, hogy a modern kereskedelem finomabb formái, mint a ringek, kartelek, szindikátusok, trustok és a tőzsdei spekuláció, a háttérben, titokban alig leleplezhetően működnek ugyan, de a gyanútlan tömeget nagyobb mértékben s úgy zsákmányolják ki, hogy a szipolyozó polip rejtekhelyét nem ismerve, az ellen védekezni sem tud.

Félig akarni, annyi mint semmit sem akarni. Aki a tőzsdei spekuláció veszedelmes üzelmét komolyan meggátolni törekszik, annak a *fedezetlen határidőüzlet eltörlését* kell követelni-e.

Ez a mi álláspontunk, ez a gazdaközönség tulnyomó többségének álláspontja s hisszük, hogy nem mi engedünk, hanem a Bihari gazdasági egyesület vezérlői lesznek azok, akik elfogadva praemisszáink helyességét, a következte-

tések levonásában is nekünk adnak igazat.

De azért így is becses nekünk a bihari memorandum, míg a tözsdetanács bizonynyal nem teszi az ablakába.

A tözsde reformja utáni főrekvés általános s a magvalósulástól aligha vagyunk távol.

Az elkeseredés pohara csurdultig telt s nem csoda, ha kiömlik s azok életét keseríti majd meg, akik eddig telhetetlenségük vagy oktalanságuk által vezéreltetve, spekulációjukkal milliók egzisztenciáját veszélyeztették. R. Gy.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovács Béla.

Katona-lótenyésztésünkhöz.

A magyar nemzet ősidőktől fogva szeretettel ragaszkodik a lóhoz, e nemes állathoz, melynek nem egy nemzet hírnevében és hatalmában van nagy része. Őseink szeretete és ragaszkodása, lovaik szervezetének sokoldalú képességében rejlett, mely szeretet és ragaszkodás, a mezőgazdasági viszonyok fejlődésével karöltve haladva, mindinkább fokozódott, mert látva a nép azt is, hogy a fenti előnyökön kívül a ló még közvetlenül is nagyrészt hozzájárul, a vagyon gyarapodásához.

Tagadhatatlan, hogy hazánknak, mint agrikultur államnak a közigazgatási viszonyok előmozdítására a magyar lónak nagy szerepe jutott.

De elvitázhatatlan tény az is, hogy a magyar lovat csinos testalkata, acérozott csontrendszere, kitaró és jól győző véralakotása, tanulékony természete, elsőrendű katonalóvá avatják az egész kontingensen.

E kiváló tulajdonságainál fogva rendkívül keresett s ezért katona-lótenyésztésünk nemzetgazdasági szempontból fontos tényező.

A statisztika feladata volna, ama milliókra menő jövedelmet kimutatni, melylyel nemzeti gazdagodásunk a katonaló-szükséglete révén, evenként izmosodik; miért is nagyfotosságu ügy, hogy az egyik nemzetfentartó jövedelmi forrás be ne duguljon, hanem a tenyésztők s állami érdek céljából, előnyös és biztos irányítást nyerjen.

Desseffy Aurél és Széchenyi Aladár gróf uraknak, a „Köztelek”-ben közzétett nyílt levelükben, a katonaló tenyésztése érdekében folytatott eszmecserejükkkel a katona-lótenyésztésnek korszakalkotó új irány jelöltetett. Eszméik megtestesítése egy nemzet hálájára méltó, mert ezidőszertű lótenyésztésünk excentrikus téves iránya a magyar ló elfajulására vezet.

Az állam tagadhatatlanul sokat tesz és áldoz közvetve és közvetlenül a magyar katonaló-tenyésztés felvirágoztatására, de jobb sorsra méltó példaadó főrekvése úgy leendő igazán eredményes, ha Desseffy Aurél és Széchenyi Aladár gróf urak által inaugurált tervük értelmében a hadseregnek kiselejtezendő avagy vállalatra kiadandó tenyésztéshez alkalmas kanczák, a szükséges feltételek mellett, elsősorban kizárólagosan az e célból jelentkező lótenyésztő nagy- és kisbirtokosoknak adatnának át.

S hogy ezen gróf Desseffy- és Széchenyi-féle elmélet ma már nem pusztán kombináció avagy tervszerű kísérletezés, arról már több ízben volt alkalmam kisebb tenyésztőknél meggyőződést szerezni, melyet azonban még hézagossá találtam, mint a fenti elmélet argumentumát a nagyközönség elé állítani.

Ma, a midőn már nem egyedekről, hanem egy nagy csoportról alkothatok képet s látva azt, hogy ama téves felfogás, mely szerint az idősebb korban kiselejtezett katonaló kanczák terméketlenek, avagy egyik, vagy másik ha eredménytelenné párosítható is, úgy azoknak csikaik fejlődésben visszamaradnak, elcsenevésznek; pusztán meddő elmélet mely elméletnek a megdöntéséhez legyen szabad a következőket felhoznom.

A közelmúlt hetekben hivatalos utamban, alkalmilag Somogy megyében turonyi lovat Biedermann Ottó Mozsgó melletti ödvölgyi ménését megtekintém, hol igen meglepő adatokkal bővíthetem ki eddigi tapasztalataimat.

E ménésben Oderszky Lajos uradalmi intéző egy rövid évtized lefolyása alatt, majd kizárólag kiselejtezett katonalókat után tenyészt, mely kanczák után igen figyelemre méltó eredményt mutatott be. Nagy érdeklődéssel néztem, hogy e kiselejtezett idősebb lovak, mily kifogástalan tenyész-kanczák; örvendve láttam, hogy ezek sorában 15—20 éves kanczák termékenyek és teljesen tenyész-képesek. Csikaik erőteljesek, szabályos jó csontozattal, élénk, kitaró, vérmérséklet tetszetős és nemes küllemmel; a lóavató-bizottság által megválasztva majd kizárólagosan tisztí lovakul alkalmaztatnak.

Hogy e kanczák után származó egyedek mennyire felelnek meg hivatásuknak, valamint hogy az avató-bizottság ennek mennyire tudatában van, mutatja azon eljárása, mely szerint az ez évben bemutatott 30 drb csikó közül 27 drbot beavatott s a be nem avatott 3 drb is erőművi okkövetkezésben létrejött testi fogyatkozásuk miatt vált alkalmatlanná.

E szép és sikeres eredmény látására fokozott érdeklődéssel vártam az alkalmazott mén elővezetését.

A bemutatott sikeres csikónevelés dacára, az elővezetett „Ravasz” magán ménésből kiselejtezett ang. félvér mér, mely 1896 tól nyer e ménésben alkalmazást, nem felelt meg jogosult várakozásomnak, ellenkezőleg ama meggyőződést érlelt meg bennem, ha már e kiselejtezett katonalókat e mén után ily szép eredményt mutatnak fel, mi más siker volna várható az esetben, ha e kanczákra egy teljesen alkalmas kipróbált állami mén alkalmaztatnék.

Önként érthető, hogy ily szép eredmény felmutatásához, nem elégséges az, miszerint a tenyésztési óhajtó, egy bizonyos számú kiselejtezett katonalókat megszerezve, azokat a rendelkezésére álló ménekkel, legyenek azok kanczáira alkalmasak avagy nem, párosítja, hanem az értelmes, szakszerű eljárással, mit a párosítás szabályai feltétlenül megkövetelnek, érhető el; Oderszky Lajos intéző ur igazán figyelemre méltó eljárása fényesen bizonyítja, hogy a kiselejtezett katonalókat, elfogulatlan tenyésztő kezeiben, mily értékes tenyész-kanczák képeznek.

Ez alkalmammal nem mulaszthatom el azt sem, hogy turonyi Biedermann Ottó ur figyelmét azon körülményre felhívjam, miszerint igen üdvös közhasznú intézkedést tenne az esetben, ha ménésébe egy olyan megfelelő mén alkalmazna, melynek állami avagy magán ménésben tenyésző kanczák után származott csikai szabályos, alkotásuk és kitaró vérmérsékletüknel fogva elsőrendű katonalókat. Nagyságod ezen eljárásával alkalmat adna arra nézve, vajjon e kiselejtezett katonalókat tenyésztési szempontból, mennyire versenyezhetnek olyan kanczák, melyek fiatal koruktól fogva kizárólag tenyésztésre lettek használva.

Lukács Mór.

GAZDASÁGI ÁLLATTAN.

Rovatvezető: Jablonowski József.

A hesszeni légy és az őszi repce.

A czim minden esetre szokatlan és első pillanatban bajos dolog volna kisütni, hogy közöttük mi legyen a kapocs. Pedig, mint alább meglátjuk, a dolog igen egyszerű. A magyarizációt azzal kell kezdenem, hogy az ezidei őszi igen kellemetlen vendégekről ad hírt. Mult hónap végén kaptam egy kis beteg buzamintát, a mely igen csúnyán volt fertőzve a hesszeni légygel. E buza Heves vármegye gyöngyösi járásából való volt. Október 19 én küldte el az alispáni hivatal és így, míg az a község előjáróságától hozzájutott, ahhoz, feltevé, hogy mint igen sürgős ügyet haladéktalanul intéztek el, legalább 6—7 nap kellett, úgy, hogy számításom szerint a kérdéses buza október 12—13 án szedték. Már most a buza külsejéből következtetve, az legalább három-négy hetes lehetett, mert egyik-másik töve igen bokros volt s így bizonyos, hogy azt szeptember elején, de esetleg már augusztus végén is vethették. Hogy a vetés valójában mikor történt, azt utánjárásom ellenére sem sikerült megtudnom.

De bármint is legyen a dolog, a fő az, hogy jó korai vetésről van szó, a mely hesszeni légy járása esetén mindig igen sokat szenved e rovarról.

Ez volt az első veszedelmet hirdető fecske. Nem egy-két elvéte előforduló légyről van szó, hanem olyan fertőzésről, a mely csapásszámba megy.

E napokban, talán november 5—6-án, fölkeresett egy kunszentmárton-vidéki előkelő gazda, aki nemcsak azon igyekszik, hogy ok-szerűen gazdálkodjék, hanem súlyt helyez arra is, hogy a mit földje megterem, azt a „fergek” ne tegyék tönkre. Egy kis gyufaskatulyában néhány tö beteg buzát hozott azzal, hogy a benne lévő rovar „hesszeni légynek nézi.” Csakugyan az volt. Mind, valamennyie szép barna tonna-báb. A hozott 2—3 szálon nem volt sok; java lepergett róla, mert 3—4 napja, hogy zsebében hordta. Ma, 5—6 nappal később, az illető földbirtokos ur ismét egy mintát, egy nagyobb, küldött, a mely a hesszeni légy állapotát az ő teljességében mutatja.

Lehet, hogy a minta valójában minta, de az valóban szomorú állapotban mutatja a buzát. Egyik-másik vékonyka tövön, oldalhajtáson, 10—12 báb szorong és legtöbbször 3—5 darab van. A látott légyalakok kétharmada már bábtojában (*casa pupalis*) van, egy harmada pedig már bábkontösben van, de még tiszta, fészén fehér, fényes és csak egyiknek-másiknak az oldalán látszik egy halvány zöldes sávocska, ami nem egyéb, mint az elfogyasztott, a növényből kiszivott zöld rész (chlorophyll) színe, a mely a bábkontös vékonyka és áttetsző bőrén átlátszik.

A kinek őszi vetésében a hesszeni légy már ilyen mértékben meg van, az — — már learatott! Annak már hiába emelkednék fel a buza ára 20—24 K.-ra!

— — De hát az előttem lévő buza-növények, őszi vetésűek ugyan, de nem a rendes vetésből valók, hanem az őszi repceből. E repcét az illető földbirtokos augusztus végén vetette. Egy részét megette a fekete hernyók két faja, azt kiszántotta; más része szép volt, azt meghagyta és belőle való az itt ismertetett őszi buza. Ez olyan földön futott föl, a melyet augusztusban vetettek be repcével, tehát bátran mondhatom augusztusi vetésnek.

Ma, november 11-én kaptam a harmadik hesszeni legyes küldeményt. Ez Szatmárnémeti vidékéről való. Ez is olyan fertőzésű, mint az előző kettő.

E három eset eléggé világos példa arra, hogy milyen sors fenyegette a korai őszi vetéseket.

Nem vagyok ijedős és ok nélkül más sem szeretek ijeszteni és nem is ijesztésképen hozom föl e dolgokat. Míg nem volt okom az aggodalomra, addig küzdöttem minden rendelkezésemre álló eszközzel a hesszeni légyről szálló hírek ellen és igyekeztem mindenkit megnyugtítani, hogy veszedelemtől szó sincs: ma pedig mikor három nagyfokú fertőzésről van szó és mikor valószínű, hogy megint egy újabb hesszeni légyjárást elején állunk, szintén nem szeretném, hogy valaki e felszólalásomat rémitgetés számba vesse. Hiszen még nincs baj, hanem már lehet és hogy mégse legyen, az csak egyedül a gazdákon múlik.

A hesszeni légyről itt már annyiszor volt szó, hogy ezúttal nem akarok róla beszélni. (Ha tényleg szükséges lesz, a téli időben megteszem.) Most másról, a hesszeni légyről és az őszi repcevetésről akarok még szólni.

A Kunszentmárton vidékéről való buzáról mondtam, hogy az ottani hesszeni legyes fertőzés az illető gazdára még nem veszedelem, mert hiszen olyan búzában van a baj, a mely az őszi repce között futott fel és a melyből úgy sem várt termést. Ez tehát nem baj, az igaz, de baj lesz majd tavasszal, ha e sok légy mind kirajzik és neki megy a rendes buzavetésnek, hogy megfertőzze.

Tudjuk, hogy nálunk nem lehet mondani, hogy a hesszeni légy őszi kártétele volna nagyobb, mint a tavaszi. Legtöbb tapasztalt gazdánk a tavaszt tartja nagyobbának. A dolog valójában úgy van, hogy a mit legtöbb gazda tavaszi kártételnek tart, az már őszi. Őszszel a légy ugyanis csak az igen korai augusztusi végi és a szeptember első két heti vetéseket esigazza el annyira, hogy rajtuk a hanyatlást már november—decemberben lehesse látni; a későbbi, de még mindig október második fele előtti vetés, szép és tél végéig rendesnek, biztatónak látszik. Ha azonban tavasszal a búzának bokrosodnia, sűrűsödnie és emelkednie kellene, az, ha hesszeni légy van benne, egyszerre kiritkál. Ez igen természetes. Az a tö, melyen a légy lárvája őszszel szivogatott, elnyomorodik, télen elhal, de sásának zöld színe nagyjából megmarad. S ez a téli zöld szín sok gazdának elég. Amde a tavaszlejelei meleg napok idején egyszerre oda van a zöld szín, a megölt buzató sása elszárad, elrothad és a buzabokor helye üres lesz. S így tehát a légy őszi kártétele csak tavasz kezdetén válik nyilvánvalóvá.

De ha a megtámadott buzató oda is van, a benne kitélelt légynek baja nincs, kikel és rászáll arra a buzára, rozsrá vagy árpára a mely ép és egészséges és a melyhez leg hamarabb hozzáér.

Hogy az így tavasszal megfertőzött gyöngébb vetésre milyen sors vár, azt tudjuk. Az Emich Gusztáv, kir. udv. tanácsos urtól 1884-ben megkezdett és „Káros Rovarok” c. munka első részéhez írott „Általános Függelék”-ben közöltem, hogy a hesszeni légynek tavasz kezdetén 4—6 hét lefolyása alatt, ha meleg az idő, esetleg két ivadék lehet, a mely mind a buza töve táján él; azután következnek a nyári ivadékok. Mennyi az? Tudja az ég! Annyi, a hánynak az eső és a meleg kedvez. A melyre nézve pedig rossz idők járnak, az burokjában ehever addig, míg az idő jobbra nem fordul!

És ha ez így van, akkor az olyan egészséges buzatáblákra, a melyek mellett hesszeni legyes vetés van, rossz jövő vár, mert ezek lesznek az első, a melyek a fertőzést első kézből megkapják s akkor hiába volt a kései vetés és hiába csalogató vetés.

E szerint a fentiekből az következik, hogy az ilyen buzát sem szabad figyelmen kívül hagyni, a mely a repcevetésben felfutott. A kérdés csak az, hogy mit kezdjünk vele? A kiszántása volna a legjobb, de minthogy a

repce szép, azért a kiszántásról szó se lehet. Végre is ha a repce soros volna, ha sorvetőgéppel vetették volna, akkor a kiszántása semmiféle nehézséggel nem járna, de szórva vetésnél ez ki van zárva. Azután a kigyomlásáról sem lehet szó.

Itt nincs más kilábolás, mint hogy az ilyen hesszeni legyes repce körül vagy kora tavasszal vagy még most a tél folyamán csalogató vetést alkalmazzunk, hogy a tavaszra ébredve a légy a repce buzájából kirajozva a repce körül huzódó későbbi s így gyengébb vetésbe huzódjék és megállapodjék benne, a rendes őszi vetést pedig bántatlanul hagyja.

Ezt a csalogató vetést még most is, de kora tavasszal vagy még a tél végén, de okvetlenül márczius közepe tájáig kellene elvetni, hogy lassan kikeljen és a légy rajzása idején (április eleje — közepe táján) már minden esetre künn legyen. Ha a repce tábla egyenletes és nincs benne hézag, üres folt, akkor az ilyen csalogató vetést csak a tábla körül kellene vetni, de ha van folt, akkor bevetendő az is.

Az így elkészített csalogató vetést azután gondosan kell megfigyelni és mihelyest a légy benne van és bájja már barnulni kezd, akkor haladéktalanul le kell szántani, még pedig legalább 15—20 cm.-nyire mélyen, hogy e légynek rajta lévő összes alakja föld alá kerüljön és tönkre menjen.

Ez tehát pontos és figyelmes munkát kíván, mert egy pár napi késés vagy sietés hiábavalóvá teheti az egész eljárást.

Minden esetre tanácsos lesz, hogy e közelgő veszedelemelejen minden gazda részen legyen és ne bizza el magát, hogy majd csak meg lesz valahogyan! Ebből a rosszkor való megnyugtásból nemcsak neki lehet nagy kára, de esetleg az egész vidékének.

Jablonski József.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutya Ferencz.

A hörgősség és öröklékenysége.

A hörgősség (sipolás, hámsíratás, Rhorer) a fuladozás vagy keheesség egy neme, melynél a levegőnek behatolása a tüdőbe a felső lélekző utak valamely szűkülete következtében meg van akadályozva. A szűkület káros hatása nyugalomban nem mutatkozik, mert az ilyenkor szükséges kevés levegő elég könnyen haladhat ki és be, de nagyon is érvényesül munkaközben s ha csak valamennyire is nagyobb fokban van jelen, gyorsabb munkára teljesen alkalmatlanná teszi a lovat.

A hörgősség leggyakoribb oka a bolygóideg visszatérő ágának (nervus laryngens recurrens) hűdése. Ha ebben az ingerület vezető-képesség csökken vagy teljesen megszűnik, akkor a hangrést tágitó izmok nem huzódnak össze, a hangszalag nem mozog kifelé, benuitáválik. Ezen benuitást és az ennek megfelelő körképet egész teljességében a visszatérő gégeideg átmetszésével mesterségesen is elő lehet idézni. Az esetek túlnyomó többségében, Günther statisztikája szerint 96%-ában, a hűdés baloldali szokott lenni, minek oka a baloldali visszatérő gégeideg sajátzerű bonczati elhelyezésében rejlik. Ugyanis a baloldali recurrens a mellkasban a légső elosztódásának helyén válik el a bolygóidegtől és innen a főer (aorta) ivét kerüli meg, hogy azután a légső alsó felületén haladjon vissza a gége felé a mellkasban, ezenkívül a hörgőkörülötti nyirokcsomók szomszédságában is balad, a mely nyirokcsomók a tüdő és a hörgők csaknem minden betegségénél többé-kevésbé megduzzadnak, megnagyobbodnak. Fiatal korokban különösen a mirigykór eseteiben szoktak ezen nyirokcsomók megbetegedni,

gyakran tályogok is fejlődnek bennök. Az ilyen köröson megnagyobbodott nyirokcsomók a szomszédos gégeidegre nyomást gyakorolnak, sorvasztják, minek következménye lesz, hogy az általa beidegzett izmok nem huzódnak össze, benuitnak. A mellkasban levő nyirokcsomók ezen szerepére elsőnek Nocard hívta fel a figyelmet (Bulletin de la Société de médecine vétérin 1899. jan. 26. számában), szerinte a hörgősség legtöbb esetben mirigykór után fejlődik ki. Állításának támogatására idézi Lignières közleményét, mely szerint Argentiniában a hörgősség rendkívül ritkán körül észlelés alá, éppen így a mirigykór is, míg a lovak más fertőző betegségei, pl. az influenza nagy számban fordul elő.

A bal gégeideg hűdése létre jöhet továbbá a főer folytonos erősebb, lüktetése következtében, mely a reá simuló ideg állományának elfajulását vonja maga után (Martin.) Versenylovakban a főer a rendszeres és fárasztó munka következtében tágabb, körülötte az idomítás közben beálló besoványodás folytán az ideg kevesebb zsírszövetbe van burkolva, szorosabban fekszik az ér falához, s innen magyarázható, hogy a betegség gyakoribb e lovaknál.

Vannak, kik a mellhártya gyuladásának áttérjedését az ideg-állományára okozzák; Nocard szerint ez a legritkább esetben képezi a hörgősség okát. Egészen véve egyéb okok, daganatok, heges zsgorodások ritka, kivételes esetekben szintén okozhatnak hörgősséget.

A bántalom felismerése, még kezdeti szakaszaiban is, nem jár nagy nehézséggel. Ugyanis a benuit hangszalag belélekezéskor mozdulatlan marad, a levegő szűkebb részen keresztül kénytelen beáramlani, amikor is megkezdheti a laza hangszalagot. Nyugodt lélegzés közben szűk részen is még elegendő levegő juthat be; ha azonban a lélekezés munka közben erősebbé és szaporábbá válik, akkor a nagyobb erővel beáramló levegő erősebb sipolás vagy hörgő zörejt ad. Súlyos esetekben kisebb munka után, sőt nyugalomban is, egyeseknél pedig kilelekezéskor is hallható hörgés vagy sipolás. A zörejt többnyire 2—3 percnyi pihenés után elmulik.

A betegség az esetek túlnyomó többségében idült, csak igen kivételesen heveny lefolyású, amikor hirtelen lép fel hurutos állapot, mérgezés stb. következtében. Utóbbi esetekben a bántalom fokozatos javulással gyógyulásba megy át. Evvel szemben az idült hörgősség nem gyógyul, hanem fokozatosan súlyosodik.

Újabb időben ismételtelen sikerült a gyógyítás operáció útján. Möller a benuit hangszalagot a kannaporcczal együtt kivágja a gégeből, mire, bár az ideg hűdése és az izmok benuitása továbbra is megmarad, de a hangszalag nem szűkíti többé a hangrést. Azonban az esetek egy részében a gége beteg oldalának később bekövetkező zsgorodása idővel ismét szűkíti a gége üret. Nálunk Plösz tanár több ízben sikeresen végezte ezen nehéz operációt, melyet csak kevés állatorvos fog megkísérteni a vele járó költségek és egyéb nehézségek miatt.

Általában véve az idült hörgősség gyógyíthatatlannak tekinthető, miután pedig a vevő a hibát a vételnél szokásos eljárással nem veheti észre, mert a rendellenes zörejek csak munkaközben és pedig némelykor csak hosszabb és megerőltető mozgás után hallhatók, ezért teljes joggal szerepel e bántalom a szavatossági főhibák között (Hutya). Szavatossági határideje nálunk 14 nap.

A hörgősség öröklékenységéről igen eltérők a nézetek. Miután egyes lófajtáknál gyakrabban észlelték, vannak kik azt állítják, hogy a bántalom öröklődik. Mások szerint a bántalom maga nem, hanem az iránta való hajlamosság öröklődik. Feltűnő a bántalom

aránylag gyakori előfordulása az angol telivér lovakon, ami azt bizonyítja, hogy az ivadékok a betegségre hajlamosabb szervezetet, talán jobban kifejlődött érrendszert, erősebb főeret stb. öröklöttek. Valószínű ugyan, hogy az angol telivér lovak rendszeres idomítása lényegesen hozzájárul ahhoz, hogy az egyébként már hajlamos lóban a kóros elváltozások kifejlődjenek; erre utalna az a körülmény is, hogy a beteg szülők ivadékában többnyire a 4 éves kor körül, tehát a legerősebb munkakifejtés idejében szokott kifejlődni, azonban újabb mind többen tagadják a betegségnek vagy az iránta való hajlamoságnak öröklékenységet. *Linies* és utána *Nocard* valószínűtlennek tartják, hogy egy annyira körülírt és a közép-ponttól oly távol eső elváltozás, mint amilyen egy idegre gyakorolt nyomás után kifejlődik, örökölhető legyen. *Nocard* a mirigykórral hozta a hangszalag bennulásának kifejlődését szoros oki összefüggésbe. Utal első sorban a már fentebb említett argentiniai lötenyészésre, melynél ez idült hörögösségre semmi figyelemmel nincsenek. Hörögös méneket akadálytalanul és minden aggály nélkül használnak tenyésztésre és a következmények nekik adnak igazat, mert az ivadékok között hörögő nem fordul elő.

Sportkörökben ismeretes a hörögő *Ormonde* mén esete, melyet a hörögösség öröklékenységeinek hívei idézni szoktak. *Ormonde* egy hörögős ló fia, melyen később szintén kifejlődött a hörögösség. Ezért tulajdonosa a Westminsteri herceg *Boerant* argentiniai tenyésztőnek és istállótulajdonosnak adta el 12,000 font sterlingért. *Nocard*-t érdekelte az eset és végig vizsgálta *Ormonde* ivadékeit Argentiniában, de nem talált közöttük egyetlen egy hörögőst sem. Viszont azonban ismeretes tény, hogy az *Ormonde* után Angliában született csikók között sok idült hörögős akadt. *Nocard* ezen sajátos körülményt egyedül onnan magyarázza, hogy míg Argentiniában a lovak mirigykórja csaknem ismeretlen betegség, addig Angliában a csikók között igen gyakori, sőt a hörögők és tüdő kór mirigykóros megbetegedései sem tartoznak a ritkaságok közé.

Különbösen is az *Ormonde* esete nem egyedülálló. *Fellegri* számos más analog esetet említ. Így egy *Star* nevű mén, melynél a hörögösség már annyira előrehaladott stádiumban volt, hogy a fuladás veszélyének elkerülése végett légesömetszést ejtettek rajta és a kanült állandóan viselte, mégis ivadékaik között egyetlenegy hörögős sem akadt. (Oesterreichische Monatschrift f. Thkde 1900. 8. szám.)

Az idült hörögösség ellen való védekezésnél tehát *Nocard* elvei szerint a hörögős lovaknak tenyésztésből való kizárását el lehet ejteni, e helyett nagyobb figyelmet kell fordítani a mirigykór elleni védekezésre. Ha majd valamikor sikerül a mirigykór ellen védőanyagot előállítani, remélhető hogy a hörögős esetek száma is meg fog kevesedni.

Zimmermann Agoston.

LÉVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

470. kérdés. Meglehetősen mennyiségű takarmányrépával rendelkezünk, amit beosztott fogyasztás mellett májusig fogyasztunk. Kérdem, mi a legjobb mód az eltartásra nézve. Kétféle módot ismerek: egyik, földre halomba rakva, szalmával betakarva és beföldelve, másik mód földre halomba szalmatakarás nélkül, nedves földdel beföldelve. Az itt említettek közül melyik előnyösebb? Dr. K. L.

471. kérdés. 85 darab növendékmárhat szándékozom istállóba költetni és pedig 34 darab 2 éves és 31 darab 1 éves tarka lugosi tinó, 14 darab 3 éves fehér tinó és 6 tarka

6 hónapos üsző. Takarmánykészletem 150 szeker bükkönyszéna, 1000 mázsa répa, elegendő tők, tengeri, tengeriszár, zab és buzapolyva. Az elősorolt takarmányokból melyikből mennyit adjak naponta és hány adagban, pácizolva-e és mily arányban a 1, 2 és 1 éveseknek? A jószágot május 5-én leelőre csapatom. T. O.

472. kérdés. Hízaldámban, a hízalás besavanyított répaszeletre van alapítva s a magyar fajta fiatal ökrök 5-6 hónapra lesznek lekötve. Kérdem 1000 kg. élősulyra mily összetételű takarmányt kapjanak, hogy a hízalás jó eredményt mutasson? Rendelkezem besavanyított répaszelettel, ad libitum, középminőségű réti szénával és luczernával, durva buzakörpe és tengeridarával, esetleg árpadarával.

A sajtolt répaszelet mély gödrökben van eltéve, de nincs leföldelve s használatkor az összegyűlt viz minden 1-2 napban kiszivattyuztatik s a fenekén a sáros szelet félre hányatik. Körülbelül hány % vész el a súlyból a felhasználásig, ami egy évig tart? I. S.

473. kérdés. Főösszámu baromfiamat meghízlatni s meghízlatlan Budapesten szeretném eladni, van-e oly könyv, mely a baromfi-hízlatásnál követendő eljárást leírja, továbbá hol lehet a hizott baromfit legjobban értékesíteni? M. J.-né.

Felelet.

Cseléd rögtöni elbocsátása. (Felelet a 468. sz. kérdésre.) Az 1876: XIII. t.-cz. 52. §-a taxatív felsorolja azon eseteket, melyekben a gazda jogosítva van cselédjét azonnal elbocsátani. Minthogy kérdéstevő esete ezen felsorolt esetek egyikével sem azonos, nézetünk szerint a fősolgabíró eljárása helyes, mert magában azért, hogy a cseléd kötelességét egyes esetekben banyagul teljesíti és társai előtt ezt, mint elbocsátásának eszközét emlegeti, nem szolgálhat okul a rögtöni elbocsátásra. Legfeljebb az ugyanezen t.-cz. 51. §. b) pontjának fenforgása esetén bocsátható el a cseléd azonnal, ha „kötelessége teljesítése körül a gazda intései után sem fejt ki szorgalmat”, de hogy ez az eset forogna fenn, az kérdéstevő leveléből nem látható világosan.

Használt távirói huzalok. (Felelet a 469. sz. kérdésre.) A használt távirósodronyokat a kereskedelmi miniszteriumhoz intézett folyamodás alapján lehet beszerezni.

Az 5 mm. vastag sodronyból 100 kg. ára 18 korona, a 4 $\frac{1}{2}$ mm. vastag sodronyból 100 kg. ára 18 korona és a 3 mm. vastag sodronyból 100 kg. ára 20 korona.

Az 5 mm. vastag sodronyból 1000 méter sulya 155 kg., a 4 $\frac{1}{2}$ mm. vastag sodronyból 1000 méter sulya 125 kg. és a 3 mm. vastag sodronyból 1000 méter sulya 55 kg.

Egyébként mindezen adatok az 1901-iki „Köztelek Zsebnaptára” 201-ik oldalán részletebben olvashatók.

Takarmányrépa eltartása. (Felelet a 470. sz. kérdésre.) A takarmányrépát két dologtól kell féltetni, u. m. a nedvességtől és a fagytól, ha e két veszélytől megóvjuk, akkor bárhol rakjuk is el, jól fog tavaszig elállni. Az ártalmas nedvességtől való megőrzés végett szükséges, hogy az a hely, ahol a répat prizmába rakjuk, száraz legyen, továbbá, hogy a répa a letakarás előtt kellően kiszáradjon, hogy a prizma körül az esővíz meg ne álljon, és végre, hogy a prizmát száraz földdel takarjuk le; a fagyra való tekintettel pedig szükséges, hogy a prizma földtakaróját legalább 40 cm-nyire megvastagítsuk, sőt hidegebb vidéken célszerű, ha a földtakaró közepén egy 10-15 cm. vastag szalmaréteget is alkalmazunk, vagy ha a földtakarót 60-80 cm. vastagra készítjük. Közvetlenül a répára azonban nem

célszerű szalmát rakni, mert a esőveket tartalmazó szalma visszatartja a nedvességet, s elrothasztja a répát. Végül nagyon fontos az is, hogy az eltartandó répa közül minden rothadó vagy sérült fejet kiválogassunk, s hogy ezeket már ősszel föletessük.

A répa eltartásánál legcélszerűbben így járunk el. A föld színén tisztára saraboljuk azt a helyet, ahol a répát eltartani akarjuk s most jó szorosan prizmába rakjuk azt, s egyelőre csak gyöngye szalmatakaróval látjuk el, hogy eső s fagy ne érhesse a répát. Egy-két hét múlva, midőn a répa már kiszáradt, eltávolítjuk a szalmát, s a prizma körül árkot készítve, az így nyert földdel vékonyan letakarjuk a répát, és pedig vékonyan azért, hogy a répa még azután is gözölhessen. Később midőn már nagyobb hidegek járnak, megvastagítjuk a földtakarót s esetleg az említett szalmaréteget is alkalmazzuk az első s második földréteg közé. Télen már nincs dolgunk a prizmával, de tavasszal, midőn melegebb napok jönnek, le kell a prizma tetejéről a takarót szedni, nehogy a répa nagyon fölmelegedjen s elrothadjon.

Növendékmárha teletetése. (Felelet a 471. sz. kérdésre.) A rendelkezésre álló takarmánnyal következőképp teletethetnő a növendékmárháját, megjegyezve, hogy adataink 1000 kg. élősulyra vonatkoznak:

$\frac{1}{2}$ éves tarka üszők: 20 kg. répa, 20 kg. zabosbükköny, 4 kg. polyva és 4 kg. tengeridara.

1 éves tarka tinók: 30 kg. répa, 15 kg. zabosbükköny, 5 kg. tengeriszár, 4 kg. polyva és 1 kg. tengeridara.

2 éves tarka tinók: 40 kg. répa, 10 kg. zabosbükköny, 10 kg. tengeriszár és 5 kg. polyva.

4 éves fehér tinók: 30 kg. répa, 5 kg. zabosbükköny, 15 kg. tengeriszár és 6 kg. polyva.

E takarmányadagok táptartalma következő (kg.):

	száraz- anyag	fehérje	zsir	szén- hydr.	táp- arány
$\frac{1}{2}$ évesek	25.7	2.312	0.644	13.848	1:6.6
1 "	24.2	1.905	4.475	13.130	1:7.5
2 "	25.3	1.400	0.230	12.830	1:9.5
4 "	24.8	1.059	0.189	12.256	1:12.0

Számainkból az tűnik ki, hogy a fiatalabb állatok számára sokkal több fehérjét és szűkebb arányú takarmányt hozunk javaslatba, mint az idősebbek számára, mert a fiatalabb állatok többet nőnek, a növekedést pedig a takarmány szerves alkotórészei közül majdnem kizárólag csak a fehérje eszközli. A répát illetően megjegyezzük, hogy fiatalabb állatokkal, valamint fehér tinókkal kevesebbet tanácsos etetni, mint idősebb tarka marhával, mire mi is tekintettel voltunk. Végül a tengeriről megemlítjük, hogy annak etetése főleg csak a fiatalabb marhánál szükséges, mi miatt mi is csak ott vettük számításba; persze még előnyösebb volna, ha azokkal sem etetne tengerit, hanem olajpogácsát, mert utóbbi több fehérjét tartalmazva, jobban támogatja a növekedést, mint a tengeri, mely inkább hízlat. Cselkó.

Hízalás besavanyított répaszelettel. (Felelet a 472. sz. kérdésre.) Friss répaszelet esetleg 100 kg. is etethető 1000 kg. élősulyra, ellenben besavanyított répaszeletet ritkán tanácsos 60-70 kg.-nál többet etetni. Egyébiránt az, hogy utóbbiból mennyit etethetünk, főleg attól függ, hogy mennyire sikerült, a répaszelet besavanyítása, mert ha az jól sikerült, akkor többet etethetünk, mint eltérő esetben, mert a jól sikerült szelet kevésbé savanyu s nem olyan kellemetlen szagú, mint a rosszul sikerült. Abban is különbözik a kettő egymástól, hogy utóbbinál többé-kevésbé szétmállottak a szeletek és piszkos szürkés színűek, míg előbbinél jobban megőrizték épségüket és színük is tisztább és világosabb.

Miután nem tudjuk, hogy szeletje jobb vagy rosszabb minőségű-e s miután szénakészletének nagyságát sem ismerjük, csak sablonszerű takarmányösszeállítást ajánlhatunk, ilyen pedig a következő, mely 1000 kg. élő-sulyra vonatkozik:

60 kg. besavanyított répaszelet, 6 kg. réti széna, 8 kg. luczernaszéna, 4 kg. durva korpa, 6 kg. tengeridara. Ebben foglaltatik: 267 kg. szárazanyag, 244 kg. fehérje, 06 kg. zsír és 145 kg. szénhidrát; a táparány 1:63.

Ha ez az adagolás takarmányviszonyai közé illeszthető, akkor azt ajánljuk, hogy az állatokat eleintén így etetve, később hagyja el a korpát s etessen inkább több tengeri- vagy árpadarát.

A répaszelet besavanyítása hihetetlen anyagvesztéssel jár, kivált ha oly nedvesen kerül verembe, mint őnnél, ahol minduntalan le kell róla a vizet szivattyuzni. Märeker 15 helyen tanulmányozta a besavanyítást s azt találta, hogy 4-9 hónap alatt 17-62, átlag 38% a veszteség s hogy már az első három hónapban 20% veszteségre lehetünk elkészülve. Valamivel csekélyebbek a veszteségek akkor, ha a szelet jól lesz kiszajtolva, továbbá, ha minél előbb rakjuk verembe s ha minél jobban elzárjuk a levegőtől, míg a nagyon vizezen besavanyított szelet és az, mely bevermelés előtt sokáig áll a levegőn, vagy amelyet nem földelünk be, hasonlíthatatlanul többet veszít értékéből. Önnél föltételezhetjük, hogy a szeletnek legalább 1/3-része, de talán több is veszendőbe megy.

Baromfi-hizlalás és értékesítés. (Félelet a 473. kérdésre.) Nagyon helyesen cselekszik minden gazdaasszony, ha főlős számu baromfiát, — akár a háztartásnál használják fel, akár értékesítés céljából selejtezik azt ki — mindenekelőtt meghizlalják. A hizlalás a baromfinál igen egyszerű dolog s a baromfit igen értékesé, a husát pedig izletessé és finomná teszi.

A gödöllői m. kir. baromfitenyésztő-telep és munkásképző iskolánál megrendelhető a „Baromfi-hizlalás és értékesítés” cz. munka, ára költve 1 korona 50 fillér. Ezen munka részletesen foglalkozik a baromfi-hizlalással s nemcsak a tyúkfélék hizlalását, de a pulyka, lud, kacsza és a galamb hizlalását, vágását, kopasztását, az alakítást, csomagolást s bitit is szakszerűen írja le s képekben mutatja be.

Ezen becses és olcsó munkát melegen ajánljuk a gazdaasszonyok b. figyelmébe.

Ugyane munkába az értékesítésre nézve is találhat felvilágosítást s azt is, hogy hol lehet legjobban a hizott baromfit értékesíteni.

bl.

Gazdasági egyesületek mozgalmá.

Téli gazdasági tanfolyam megnyitása Sátoralja-Ujhelyen. A gróf Mailáth József által tavaly kezdeményezett gazdasági téli tanfolyam kedvező eredménye arra bírta a földmivéleési minisztert, hogy a küszöbön álló téli idényre ismét 5 hónapra terjedő tanfolyamot létesítsen, amelynek ünnepélyes megnyitása e hó 11-én délután folyt le a gróf által ezen célból átalakított s kellően felszerelt épületben. Az ünnepélyes megnyitáson a földmivéleési minisztert Magyar Kázmér gazdasági tanintézetí főfelügyelő, a Zemplénvármegyei gazdasági egyesületet pedig gróf Andrássy Sándor elnök képviselte.

Az ünnepélyen egyébként a Bodrogek köz értelmisége és a földmives gazdaközönség kiválóbbjain kívül S.-A.-Ujhelyről, Sárospatakról, sőt Ungmegyéből is számosan voltak jelen az ügy iránt érdeklődők. Az ünnepélyt gróf Mailáth József nyitotta meg rövid velős beszédjével, amelyben reá mutatva az uttörés nehézségeinek szerencsés leküzdésére, a munka folytatására buzdítja az ügy barátait, mel-

tatja a miniszter jóindulatát, amelyet a tanfolyam anyagi és erkölcsi támogatásával ugy a mult évben teljesített, mint a jövőre is biztosított. Majd gróf Andrássy Sándor, mint a Zemplénvármegyei gazdasági egylet elnöke állott fel s megköszönte gróf Mailáth Józsefnek a földmives nép érdekében kifejtett önzellen tevékenységét és áldozatkészségét, buzdította a gazdákat, hogy igyekezzenek a kedvező alkalmat megragadni ismereteik gyarapítására, azzal háttaladó meg az érdekükben való buzgókodást. A miniszter képviselője biztosította a tanfolyamot a földmivéleési kormány állandó gondoskodásáról.

Bencsik István és Molnár János beszédei után a gróf röviden ismertette a tervezett szakoktatás módszerét s azzal az ünnepély véget ért. A vendégek előbb a növényzet háziipari termékeit nézték meg. A kézimunkák változatossága, azok csinos kivitele meglepő haladásról tanuskodtak, a készítmények egyébként már a piacokon szerepelnek. Végül a perbenyiki fogyasztási szövetkezet raktárait s helyiségeit mutatta be a gróf. A szövetkezet rövid pár év alatt bámulatosan megismosodott. Ez idő szerint már 11 fiókot foglalkoztat s havi forgalma 30-35.000 koronára tehető, áru nemcsak a bodrogekői nép, hanem uri közönségének fogyasztási igényeit is teljesen kielégítik.

Dr. Kossuth János.

Délvidéki földmivéleők gazdasági egyesülete Temesvárott f. hó 6-án egyesületi helyiségében igazgatósági ülést tartott.

Jelen voltak: az egyesület elnöke Wittmann János orsz. képviselő, Blaskovics Ferencz orsz. képviselő és dr. Freoet Menyhért helyettes elnökök. Kraushaar Károly titkár, Meiszner Ernő segédtitkár, Luniacek Albert vándortanár, valamint az egyesület többi tisztviselőink kívül Halász Gyula állattenyésztési felügyelő, a versetz gazdasági egyesület részéről Breinich József, Zeh János és Göttmann József, továbbá Jung József Dettaról, Schämichen Jakab Fehértemplomról, Mühle Vilmos és a fiókegyesületek számos képviselői.

Wittmann megnyitván az ülést, előadja az egyesület eddigi tevékenységét, amely ma már széles körben képezi figyelem tárgyát, a minek legeklatánsabb bizonyága, hogy dr. Darányi Ignác földmivéleési minisztert, ki a nép jólétének fáradhatatlan előmozdítója, az egyesület már egy év óta védnököknek nevezheti, kéri az egyesület vezetőségét, hogy nemes feladatának a jövőben is a tapasztalt lelkesedéssel és kitartással feleljen meg.

Blaskovics Ferencz elnökhelyettes bemutatja az újonnan kinevezett segédtitkárt: Meiszner Ernőt, magyar óvári okleveles gazdaszt. Ezután Kraushaar Károly titkár beszámol az egyesület felévi működéséről. A beérkezett és elintézett ügydarabok száma a mai napig 6800 drb volt. Jelenti továbbá, hogy daczara a nagy nyári munkádónek, 43 fiókegyesületben 45 gazdasági előadás volt megtartható. Az egyesület tulajdonát képező szegedi finerelő-intézetben az 1900-1901-ik iskolai évre 150 fiú nyert elhelyezést, akik mellé vallástanítóul Szabados István hitoktatót nyerte meg az egyesület. Tudatja az egyesülettel, hogy a magas vallás- és közoktatásügyi miniszter a szegedi konviktust 4000 korona szubvenczióban részesítette.

Augusztus hónapban kappankészítő tanfolyamot tartott az egyesület, amelyen 48 asszony sajátította el a kappankészítés mesterességét. Értesíti folytatólag a titkár az igazgatótanácsot, hogy az elmúlt évnegyedben Obrovácson, Kunbaján, Csákován, Rác-Millitcsen és Nagy-Szredistyén újabb fiókegyesület létesült. A pénztári kimutatás felolvasása és a számadások áttekintése után a felügyelő-bizottság azokat helyeseknek találta.

Ezek után elhatározott, hogy az egyesület ez idén is gazdasági előadásokat és gazdasági esti iskolákat fog tartani, továbbá a szokásos cseléddíjazások is megismételtenek.

Meiszner Ernő segédtitkár a biharmegyei gazdasági egyesületek a képviselőházhoz benyújtott és a határidőüzel szabályozására vonatkozó kérvényét ismertette. Az egyesület csak azon részében pártolja a kérvényt, amely részében a fedezettel bíró határidőüzelről van szó s ebben helyesnek és szükségesnek vélemez egy belföldi usacze buzatypusnak 76 kg.-ban történendő jegyzését és megállapítást, hogy magasabb minőségsúlytal bíró termény megfelelő bonifikációban részesüljön, valamint helyesli az egyesület azon kikötést is, hogy azon áru, mely 2% felül tartalmaz idegen magvakat, a szállítástól kizárható legyen. A fedezellen határidőüzel ellen azonban az egyesület állást foglal s mint a gazdáknek kért hozó intézményt a törvény által eltöröndőnek vélemezzi.

Blaskovics Ferencz indítványozza, hogy az egyesület Temesvárott jövő év majus havában mezőgazdasági kiállítást rendezzen. Az ülés ez indítványt elfogadta s megbizta az egyesület vezetőségét az előmunkálatok megtételére.

Az egyesület belátván a közraklárak áldásos voltát, azok szaporítása és továbbfejlesztése céljából két szakembert bizott meg.

Végül Schämichen Jakab köszönetet mondott Wittmann János elnöknek, hogy az egyesület érdekeit mindenkor fáradhatatlan ügybuzgósággal szolgálja.

A jegyzőkönyv hitelesítése után az ülés véget ért.

A „Szatmármegyei Gazdasági Egyesület” okt. 24-én tartotta VII. igazgató-választmányi ülést, melyből a következőket emlíjük ki. Domahidy Sándor elnök megnyitja az ülést, majd a mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után ugyancsak az elnök előterjeszti Darányi földm. miniszter azon válaszát, melyet a szatmármegyei gazdasági egyesület üdvözölő föllíratára küldött. Titár előterjeszti a tenyészkanca-díjazást rendező bizottság, továbbá a löversenyrendező bizottság jelentéseit, melyeknek szép eredményeit tetszéssel fogadja az ülés. Svájcz Gábor a magántulajdonok ménjeivel történt visszaélésekre rámutat és javaslatot tesz az elő, mely szerint a magántulajdonosok ménjeit is az évente tartani szokott szemle alkalmával a bizottság elé vezetni köteleztessenek. Több hozzászólás után az ülés magáéva teszi és megfelelő intézkedés végett az alispáni hivatal megkeresését határozza el. Titkár előterjesztésére az apai állami elemi iskola által kért 500 drb nemes gyümölcsfacemete ingyen kiadását engedélyezi. Következett az új tagok fõvétele, elhaltak névsorának felolvasása. Az egyesület összesen 598 tagot számlál, még pedig 58 alapító, 263 roadás, 278 évdijas. Elnök az érdeklődést megköszönte és az ülést berekeszti.

Az Alsófehérvármegyei Gazdasági Egyesület a földmivéleési miniszter anyagi és erkölcsi támogatásával az 1900. évi nov. és december; továbbá az 1901. évi január-márczius hónapjában népies téli gazdasági előadásokat és gazdasági tanfolyamokat rendez a vármegye területén, mely előadások által a gazdasági üzem körébe tartozó és pedig a mezőgazdaság, állattenyésztés, erdészet, méhészet, szőlőmivélés, borászat, gyümölcsészet köréből, erre felkért szakemberek és szakközvegi által, a gazdasági ismereteknek minél szélesebb körben való terjedését óhajtja elérni. A népies téli gazdasági előadások sorrendje a következő: nov. 18-25. Nagy-Enyed, nov. 25. Vízakna, decz. 2. Tóvis, Alvincz, decz. 9. Gyulafehérvár, decz. 16. Balázsfalva, jan. (1901) Sárd, Maros-Ujvár, jan. 13. Csombord, jan. 20. Magyar-Bükkös, jan. 27. Vajasad, febr. 2. Felenyed, febr. 3. Magyar-Igen, Miriszló, febr. 10. Lőrincz-réve, febr. 17. Nagy Lak, febr. 24. Magyar-Lapád, márcz. 3. Benedek, márcz. 10. Asszony-népe, márcz. 17. Maros Szent-Benedek.

Hármas jubileum a magyar-óvári gazdasági akadémián.

A mai napon a magyar-óvári gazdasági akadémia tanári testülete, tisztika és hallgatói szeretettel veszik körül Vörös Sándor kir. tanácsost, az akadémia



Vörös Sándor, m.-óvári gazd. akadémia igazgatója.

igazgatóját, Cserhádi Sándor akadémiai tanárt s Pjetsch Józsefet, az akadémia titkárát, akik a jelen tanévvel a gazdasági tanügy szolgálatában eltöltött életüknek egy-egy megünneplése méltó fordulathoz értek.

Vörös igazgató már 30 éve, Cserhádi tanár 25 éve s Pjetsch titkár már 35 éve szolgálja gazdasági oktatásügyünket.

A midőn ama kisváros falai között, mely már több mint 80 esztendeje tanyája a gazdasági oktatásnak s melynek mai akadémiaja felszázad óta vezető szerepet visz hazánkban a mezőgazdasági oktatás terén, a kartársak és a tanítványok szeretete megnyilatkozik s leteszi az elismerés babérágát az ünnepelek elé: széles e hazában a régi tanítványok ezreinek szívében a halás megemlékezés érzetét kelti fel az Óvárótt szerény körben lefolyó ünnepek híre.

De a tanítványok nagy körén kívül még igen sokan vannak, akik tisztelettel és hálával gondolnak az ünnepelekre. Mindazok, akik az ünnepelelt igazgatónak és tanárnak nem ajkairól hallották a tanító szót, hanem akik Vörös és Cserhádi irodalmi munkáin okultak, vagy tanúi voltak a nevezett férfiak ama hasznos társadalmi tevékenységének, melyet ők a gazdák, a magyar mezőgazdaság boldogulására kifejtettek.

Nemcsak a szakoktatás, hanem ugy az irodalom terén, mint a gazdatársada-

lom tevékenységi terén, Vörös és Cserhádi derekasan kivették részüket.

Üdvözljük mi is az ünnepeleket! Üdvözljük Vörös igazgatóban és Cserhádi-ban a tanügy, a gazdasági irodalom s a gazdatársadalom kiváló munkásait; üdvözljük Cserhádi-ban régi, jeles munkását, rovatvezetőjét lapunknak, a „Köztelek”-nek is. De velük együtt üdvözljük az akadémia legrégebb, hű tisztviselőjét Pjetsch akadémiai titkárát is, aki valódi példája a kötelességnek s aki a maga körében szintén kivette részét ama munkából, mely a m.-óvári gazdasági akadémia tisztos hírét megállapította.

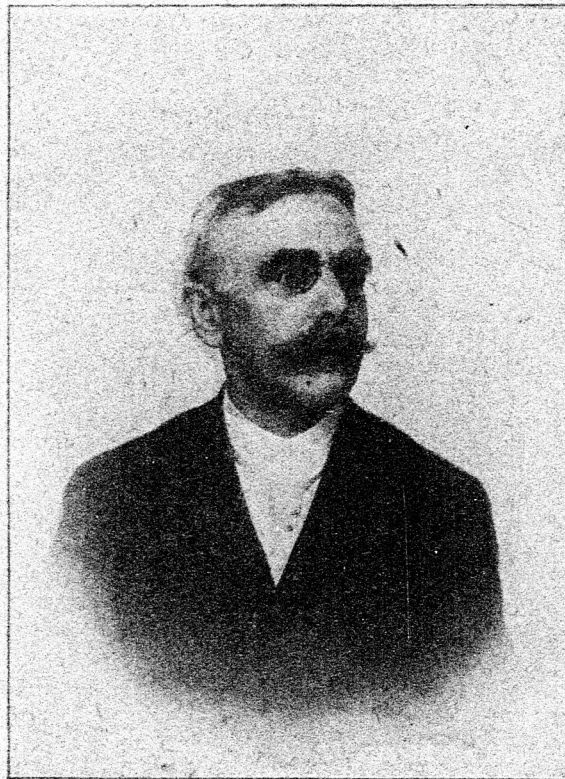
Adjon az Ég még soká erőt és egészséget a három ünnepeleltnek hasznos munkálkodásuk folytatására!

* * *

Bemutatva képeiket, a három ünnepelelt életrajzát a következőkben foglaljuk össze:

Kiskéri Vörös Sándor Tatán, 1847-ben született s gimnáziumi tanulmányait miután elvégezte s az érettségét letette, 1865-ben beiratkozott a Keszthelyen éppen akkor megnyílt „Országos gazdasági felsőbb tanintézet”-re.

A keszthelyi diplomával kinevezték József királyi herceg kisjenői uradalmába segéd-tisztnek, honnét 3 év múlva — 1870-ben — a kolosmonostori gazdasági tanintézet tanárává és a gazdaság intézőjévé nevezetett ki. Kolozsvárott az egyetemet is végezte, s 1875-ben már a gazdasági tanintézet élén, mint ennek igazgatója működött. Igazgatósága alatt a kolosmonostori tanintézet nagyon jó hirre tett szert, annyira, hogy Vöröset tanügyi érdemeinek elismerésül Ő Felsége 1894-ben a királyi tanácsosi czimmal tüntette ki s 1897-ben, a midőn Balás Árpád a m.-óvári gazdasági akadémia érdeműs igazgatója nyugalmába vonult, Ő Felsége Darányi földmívelési miniszter előterjesztésére, a m.-óvári gazdasági akadémia élére őt állította.



Pjetsch József, m.-óvári gazd. akadémiai titkár.

Vörös a kolosmonostori tanintézetben a mezőgazdasági berendezés-, kezelés- és becsülést, továbbá a nemzetgazdaságtant adta

elő s kültagja volt a kolozsvári egyetem állam-tudományi államvizsgálati bizottságának. Kolozsvárott szerkesztette egyideig az „Erdélyi gazda”-t, később főszerkesztője volt a „Mezőgazda” című folyóiratnak s lelke az Erdélyi



Cserhádi Sándor, m.-óvári gazd. akadémiai tanár.

Gazd. Egyesület oly népszerűvé vált könyvkiadó-vállalatának, melynek elnöki tisztét viselte.

Az időszaki gazdasági irodalomban kifejtett nagy tevékenységén kívül több egyéb munkával is megjelent az irodalom mezején; művei a következők:

A mezői gazdaságtan rövid foglalata (Megjelent Kolozsvárott 1878-ban s azóta már 3-ik kiadásban forog közkezen). A gazdasági tanügy történetének vázlatja (Kolozsvár, 1880). A kolozsi uradalom gazdasági arányai. (Kolozsvár, 1881). A szociális kérdés etikai oldala (Kolozsvár, 1881). Micsod eszközök és gépek szerepeljenek egy erdélyi középirtokban? (Kolozsvár, 1883). A gazdasági társulásról (Kolozsvár, 1884). A földművesek gazd. oktatásának szükséges voltáról és módjáról (Kolozsvár, 1884). Magasabb szempontok a gazdasági oktatás szervezésénél (Kolozsvár, 1891). Gróf Széchenyi István emlékezete (Kolozsvár, 1891). A dohánytermelésről (Kolozsvár, 1893., s második kiadásban 1894). A gazdaságok berendezéséről (Kolozsvár, 1893). A gazda számvitele (Kolozsvár, 1897).

Vörös az alatt a 28 év alatt, melyet mint tanár és igazgató Kolozsvárott töltött, nemcsak e város, hanem Erdély közéletében is tevékeny részt vett s előzékeny modora, baráti érzéssel telt szíve, rövid idő alatt vezető szerepet juttatott neki új otthona, M. Óvár, illetve Mosonmegye társadalmi életében is; elnöke a Mosonmegyei Gazdasági Egyesületnek, a M.-Óvári Kaszinónak és a M.-Óvári Széchenyi Körnek.

Mielőtt a m.-óvári gazdasági akadémia igazgatói székét elfoglalta volna, Darányi földmívelési miniszter Vöröset a külföldi gazdasági felsőbb oktatás tanulmányozására küldte ki s eme utjáról számol be Vörös legutóbb megjelent „A hazai felsőbbfokú gazdasági szak-

oktatás szervezéséről" című munkában Magyar-Ovár, 1900.)

E munkában széles látókörre valló magassabb szempontból tárgyalja Vörös e fontos kérdést s mondja el nézeteit.

A gazdasági legfelsőbb oktatás szervezésében nagyon eltérők szakfőnökeink nézetei, de megegyeznek mindannyian abban, hogy éppen ezen a téren, amelyen valamikor megelőzve a műveltebb nyugatot is, mi voltunk az elsők: sajnos, már nagyon is lemaradtunk.

Reformra, még pedig mélyreható reformra égető szükség van!

Vajha az ünnepezt igazgató, ki irodalmi munkásságának jórészt a felsőbb gazdasági oktatásügy emelésének hangoztatására szentelte, megérhetné még, hogy hazánk eme életbevágó kérdése a multhoz méltó megoldást nyer!

Cserháti Sándor Győrött, 1852-ben született, ott járta a főreáliskolát, amelynek bevégezésével gazdasági gyakorlatra ment s ezután az 1871/72-ik tanévben beiratkozott a m. óvári gazdasági felsőbb tanintézetbe. M. Óvárt elvégezve, 1873-74-ben a hallesi s a rákövetkező 1874-75-iki tanévben a lipcsei egyetemen egészítette ki szaktanulmányait. 1875 őszén már mint segédtanár a m. óvári gazdasági akadémiára tanintézetében foglalt helyet, amelyben 1878 óta mint rendes tanár működik.

Cserháti eleinte a gazdasági állattant adta elő a gazdasági akadémián s emellett több apró tárgyat s ekkor főleg a filloxeraügy foglalkoztatta. Bejárta vizsgálat végett az ország gyanus szőlőinek jórészt s meg is írt egy kis munkát „*A Phylloxera vastatrix*” cíművel. (Megjelent Budapesten 1880-ban.)

1884-ben, midőn Deisinger Imre, a növénytermesztés tanára az óvári akadémián, a keszthelyi gazdasági tanintézet igazgatójává nevezetett ki, akkor vette át Cserháti a növénytermesztési tanszer tárgyait és jutott igazi elemébe. Innét datálódik az a bámulatos tevékenysége, melyet a növénytermesztés terén kifejtett s a mely lépten-nyomon produkált valámit.

Nemsokára megírja Kosutány dr. tanártársával „*A trágyázás alapelvei*” című munkáját (Budapest, 1887). Erre következtek mint fontosabb művei „*A gabonafélék termesztése*” (M. Óvár, 1889), „*A talajnak mélyművelése hazánkban*” (M. Óvár 1891), „*Talajismeret*” (Budapest 1894) s végül nagy növénytermesztési munkája, az „*Általános és különleges növénytermelés*”, melynek a mult évben eddig csak I-ső vaskos kötete jelent meg Magyar Óváron.

Ha Cserháti csakis eme jelentékenyebb és terjedelmesebb munkáit ismernénk, már azt mondhatnók, hogy eleget dolgozott, az irodalmi téren is megtette kötelességét.

De hol van még az a sok egyéb mű és munkálkodás!

Irt Cserháti még egy esomó számottevő, habár a felsoroltaknál jelentéktelenebb művet, szerkesztette 1880-tól 1882-ig a régi „*Pesti Napló*” földművelési rovatát, megalapította 1883-ban Kosutány dr.-ral, s jórészt ő táplálja a „*Mezőgazdasági Szemle*” című szakfolyóiratot, mely immár a 18-ik évfolyamban virágozik, s e mellett 1891-óta nagyrebecsült rovatvezetője a *Köztelek*-nek is.

Oroszlánrésze tevékenységének azonban a gazdasági kísérletezés mezejére esik. Az ő kezdeményezésére és agitációjára létesült 1891-ben Magyar Óvárott a m. kir. növénytermesztési kísérleti állomás, megindulva az ő vezetésével s rohamosan fejlődve mai napig e vezetés alatt.

*) Az óvári gazdasági felsőbb tanintézet 1874-ben kapta meg az akadémia címet.

Hogy mi mindent dolgozott itt Cserháti? az le van téve az állomás nagyszámu s jórészt vaskos jelentéseiben.

Cserháti nemcsak maga végzett számos kísérletet a vezetés alatti állomáson, hanem bevonta a kísérletezők sorába a gazdákat is, utmutatást adva nekik, egyébként is segítve őket, s feldolgozva az összegyűlt nagytömegű adatot. Irt, járt-kelt, így buzdított mindenfelé. Nincs is szakember a mezőgazdaság terén, kit a gazdák annyira ismernének, mint Cserháti.

Cserháti érdeme elsősorban, hogy hazánkban a műtrágyákkal már mindenütt kísérleteztek, s hogy sok helyen a kísérleteken tulesve a műtrágyák már rendszeresen használtak is. De habár különös előszeretettel a trágyázási kísérleteket karolta fel Cserháti, nem igen van a növénytermesztésnek olyan ága, amelyet kísérleteinek körébe ne vont volna.

A mezőgazdasági kísérletezési ügy terén kifejtett működéséért méltó elismerés is érte Cserháti azzal, hogy a Magyar Tudományos Akadémia e nembeli érdemeiért 1896-ban a Forster-féle díjat ítélte oda neki.

Cserháti nagyszabásu munkálkodásával helyet biztosított magának a magyar mezőgazdaság történetében. Ne vágjunk a történet ítélszéke elé, ne mérlegeljük Cserháti érdemeit: ez a jövő feladata!

De bármint fog is ez az ítélet hangzani, egy bizonyos. Az, hogy nem volt még szakemberünk, aki úgy értette volna módját annak, hogy miként kell a jórészt közönyös magyar gazdaközönséget a megszokott működésből felzavarva, az újítás, a kísérletezés ügyének megnyerni. Találékonyágával, egyre újabb eszméivel szüntelenül tervez, agít, s újabb erőket von be munkálkodásának körébe.

Aki csak működéséből s személyesen nem ismeri Cserháti, az, ha alkalma nyílt vele találkozni, elsodálkozik, hogy olyan fiatalos erőben levő ember végzett akkora munkát.

Valóban, külseje olyan, mintha a férfikor delét még el sem érte volna s talán ez fejti meg nagy munkabírását is.

Adja Isten, hogy szakmunkálkodásában is, bármilyen szép is az eddig, a delelőhöz még csak ezután jusson!

Cserháti önállóan megjelent munkáit — kibogyva a már említettek — a következőkben soroljuk fel:

A szarvasmarha okszerű táplálása — Kühn munkájának fordítása — (Budapest, 1887). *Mily módon lehetne a kisbirtokosok között az okszerű gazdálkodást a legsikeresebben terjeszteni?* (Budapest, 1888). *Jelentés a m. óvári gazd. akadémia kísérleti telepén az 1886-1888. években végrehajtott növénytermelési kísérletekről* (Budapest, 1889). *Versuche über den Grünmais* (Berlin, 1890). *Welche Erfahrungen liegen vor über Variieren der Pflanzen aus gleichem Samen unter verschiedenen Anbau- und Wachstumsbedingungen etc.* (1891). *A csalamádé termesztése, bevermelése és etetése* (Kolozsvár, 1891). *Mezőgazdasági szakoktatásunk reformja* (M. Óvár, 1891). *A m. óvári m. kir. gazd. akadémiával kapcsolatos növénytermesztési kísérleti állomás jelentése 1891. évről* (M. Óvár, 1892).

Die Ergebnisse der Tiefkultur in Ungarn mit besonderer Berücksichtigung der Dampfkultur (Wien, 1892).

Talajjavító növények. (Budapest, 1892).

A m. óvári m. kir. gazd. akadémiával kapcsolatos növényterm. kísérl. állomás jelentése 1892. évről (M. Óvár, 1893).

Jelentés a m. óvári m. kir. gazdasági akadémia kísérleti telepén az 1889-1890. években végrehajtott növényterm. kísérletekről (M. Óvár, 1892).

A m. óvári m. kir. gazd. akadémiával kapcsolatos növényterm. kísérl. állomás jelentése 1893. évről (M. Óvár, 1894).

A dohány egészére befolyást gyakorló körülmények tanulmányozása (Bpest, 1894).

Jelentés az Orsz. növényterm. kísérleti állomás 1894. évi működéséről (M. Óvár, 1895).

Versuche über die Brennbarkeit des Tabaks. (Berlin, 1895).

Újabb tapasztalatok a trágyázás köréből. (Bpest, 1895).

Az okszerű talajművelés alapelvei. (Bpest, 1896).

Die Künstliche Düngung (Bpest, 1896).

Az Orsz. m. kir. növénytermesztési állomás jelentése 1895. évről (M. Óvár, 1896).

A mezőgazdasági kísérleti állomásokról (Magyar-Ovár, 1896).

A homoki szőlők, trágyázása (Bpest, 1899).

A három ünnepezt között szerényebb működési körben, de legrégebb idő óta, immár 35 éve szolgálja a tanügyet Pjetsch József, a gazdasági akadémia titkára.

1865-ben dr. Pabst igazgató alatt került az akadémiához, amelynek czime akkor *cs. kir. felsőbb tanintézet természetesen* — abban a szomorú világban — oktatási nyelve kizárólag német volt.

Pjetsch Józsefet nem szülte a magyar haza, Morvaországban, Kromauban született 1838-ban; nem is tudott magyarul mikor Magyar Óvárra, az akkor még teljesen német városba került.

És mégis, mikor alkotmányos életünk újabb virradása után, 1869-ben az óvári intézet a magyar kormány keze alá került s a tudomány igéit a német mellett hazánk nyelvén is kezdte hirdetni: otthagyták a német tanárok Óvárt csaknem valamennyien, hogy a Bécsben megnyitandó gazdasági főiskolához szegődjenek, de Pjetsch megmaradt Óváron, dacára, hogy kedvező ajánlattal hívták Bécsbe őtet is. Ő végezte ezentúl két nyelven munkáját — már megtanult addigra annyit magyarul.

Pedig csak ott szívta be a magyar levegőt s ott taposta hazánk földjét, ahol a közös folyó, a Lajta, áztatja ennek partjait!

Mikorra azután 1884-ben az óvári akadémia egészen magyar tanintézeté vált, akkorra Pjetsch — szíve szerint már ugyanis régen az — nyelvben is egészen magyarra lett s viszi sok és bizony nem valami könnyű munkáját kizárólag magyarul a mai napig.

És viszi becsületesen, hűségesen, példászerű pontossággal, megkönnyítve az igazgató és a tanárok sorsát, kik egytől-egyik barátjukat és sokszor tanácsadójukat tisztelik benne. Az ő gazdag tapasztalataihoz, az akadémia adminisztratív ügyeiben való jártasságához fordul az, a ki vilámban fennakad.

Ha elmondjuk még, hogy ő, aki a hallgatók ezreit vezette be az akadémia anyakönyvébe, maga is tanítványa az akadémiának, melyet sikeresen elvégzett: elmondtuk az akadémia derék titkáranak a nyilvános életet illető egész életrajzát.

Fárasztó munkája eddig még meg nem viselte, annyira, hogy csakis a tanintézet ifjabb tagjai, de ők is csak tréfából merik olykor-olykor „Pepi bácsi”-nak czimezni.

Az ünneplés napján az ő dícsőségét nem fogja hirdetni semmi; de bizonyos, hogy kevés jubilans kapott annyi meleg, őszinte baráti kézzszorítást, mint a mennyit ő fog kapni.

Ürühizlalás és értékesítés.

Cs. L. ur alábbi kérdést intézte hozzánk:

1. Van mintegy 150 darab prima minőségű 2-3 éves ürüm, amelyeket szeretnék hizlalva értékesíteni. Mely időszakra kellene készen lennem, hogy legmagasabb árat kapjam? 2. Hol lehetne (mely piacon) a hizott ürüket legjobban eladni? 3. Mily arányban volna helyes a hizlalás krumplival és tengerivel, hogy az ürük minél rövidebb idő alatt piaczképesek legyenek? 4. Milyenek a kilátások az áratok illetőleg?

1. Kérdéstevő tájékoztatására röviden megjegyzem, (a mely körülményről hiszem, hogy amugyis tudomással bír), hogy a juhoknak az emberi élelmezésnél nálunk manapság igen

alárendelt szerepe van, s a juhhus konzuma igen jelentéktelen. Ebből kifolyólag a kínálat is gyenge,*) a kereslet juhhus iránt is lanyha, s így rendes körülmények között a hizott juh értékesítése nem valami kedvező. Hizott juh értékesítése a budapesti s a bécsi piacon nagyban és egészben egyforma határok között mozog.

Az egyes évszakok között valami élénkebb vásár mindannak dacára időnkint észlelhetővé válik, s röviden megjelelem azon időszakokat melyekben a hizottjuh értékesítése kedvezőbb szokott lenni. Kedvező időszak május hónap, midőn nyírás után a fölösleg, jobb kondícióban, s nagyobb tömegben kerül piacra. Kedvező időszak szeptember második fele, október hónap, midőn a juhok legelőről följavitva kerülnek piacra, s midőn a szőlőszüret beálltával a vidék nagyobb kereslettel fordul a fővárosi juhpiac felé.

Elég jó értékesítésre nyílik alkalom még január, február hónapban is, midőn az uradalmak a téli hizalásban elkészült anyagot szokták piacra bocsájtani.

Ezen ugynevezett „birkaszazon” idejében a kínálat jó minőségű anyagban megélénkül, s azon esetben, ha a piacra a szükséglet felül nem haladó mennyiség nem tódul, azaz, ha túlkínálat nem fejlődik ki, akkor az árak is elég kedvezően alakulnak. Akkor természetesen, ha a kínálat túlhaladja a keresletet, a vásári árak depressziója következik be, s a vásárra hozott anyagot nyomott hangulat mellett, a vártnál alacsonyabb áron kénytelen az eladó elvesztegetni.

Ajánlanám tehát kérdéstevőnek, hogy mielőtt anyagát a vásárra hozná, előzetesen tájékoztassa magát az illető vásárra fölhajtsra (a kereskedőknél s bizományosoknál) bejelentett juhok számáról vagyis a várható fölhajts nagyságáról.

Ha anyaga jó minőségű lesz, s ha az akkori vásárra a kellenél több juh nem lesz fölhajtvá, juhainak kedvező értékesítését — több-kevesebb biztossággal — remélheti.

2. Miután a viszonyok Budapesten is, Bécsben is nagyon megegyezők, akármelyiken eladhatja anyagát. Ha saját maga nem hozza (kiséri) vásárra eladó hizójuhait, úgy vagy hirdetés útján keres ab istálló reájuk odahaza vevőt (többen sikeresen jártak el a „Mészárosok s Hentesek Lapjában” közzétett hirdetéssel), vagy pedig bizományossal lép érintkezésbe s reájuk bizza az eladást. Ajánlható bizományos Budapestben Braun Gyula marhavásártér, a vásárpénztár r. t. a marhavásártéren. Bécsben Schleiffelder Hugó és Társa Wein St.-Marx, vagy Sáborsky cég ugyanott, akármelyik bizományos készséggel fog vállalkozni arra is, hogy a vásári konjunkturákkal, a várható fölhajtsok nagyságáról, árakról stb. előlegesen tájékoztassa.

3. Ezen kérdésre határozott választ nemcsak azért nem lehet adni, mert a takarmányanyagokról, egyáltalán a takarmányozási eljárásról, s annak eredményességéről s sikeréről befolyásoló mellékes körülményekről nem vagyok tájékozott, de már azért sem, mert nem tudom, kérdéstevőnek milyen juhajtva (t. i. husos angol, francia, vagy finom merinó?) van birtokában.

Igyekezem azonban általánosságban tartott válaszban tájékoztatni, amennyire ily rövid keretben azt tenni lehet. Azt tudjuk, hogy egészen másként kell takarmányozni egy nehéz angol husjuhót, mint egy finomgyapjas merinót. Nagyon helyesen gondolkozik kérdéstevő, midőn arra törekszik, hogy anyagát „minél rövidebb idő alatt” tegye piaczképessé; azaz, hogy intenzíve hizlaljon. Az angol tenyésztők azt tartják, hogy olyan hizláló, ki lassan hizlal, olyan mint a gépész, „ki spórol” a

*) Mult évben megtörtént Budapesten azon eddig hallatlan eset, hogy a rendes heti juhvásár a marhavásártéren nem volt megtartható, mert egyetlen juh sem került fölhajtsra.

tüzelővel s gépének teljes munkaképességét nem használja ki és fél gőzerővel dolgozik. Épen a juhnál — az alacsony árak miatt — kell leginkább törekedni arra, hogy az állat a fölvetett takarmányt jól értékesítse, azaz: az elfogyasztott takarmány értékét gyors sulygyarapodásával térítse vissza.

A juhokkal — tudvalevőleg — akkor, ha legnagyobb sulygyarapodást óhajtunk elérni, czélszerű több fehérjét etetni, mint más állatnál szoktuk, azaz a juhoknál a töményített, azaz szűkebb táparányt (dacára, hogy ez drágább takarmányozás mint a tágabb táparány) bátran alkalmazhatjuk. Helyesen jár el kérdéstevő, ha a tengeri mellett, fehérjében gazdagabb takarmányt pl. olajpogácsát is etet. A hizalás első időszakában állítsa egy ösze táparányát, hogy 1000 kg. élősulyra 2-5 kg. majd 3-0 kg. második időszakban 3-0—3-5 kg. emészthető fehérjét nyújtson s csak a harmadik időszakban vonja azt vissza ismét 3—2-5 kg. (azaz naponta s darabonként $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ kg.) Ha hizlalandó juhai husos fajta, akkor 1000 kg. élősulyra a burgonyából adhat 40 kilogrammot naponta, könnyebtestű, finomgyapjas juhajtánál azonban még 30 kg. is sok lesz. (azaz naponként s darabonként 2—3 kg.). Tengeridarából 1000 kg. élősulyra naponta a hizalás első időszakában adhat 3 kgot (azaz naponként s darabonként $\frac{1}{2}$ —1 kg.), mely mennyiséget később 6 kg. növeszthet meg, ugyanezzel fokozatosan azonban a tömény fehérjetartalmu takarmányt (péld. olajpogácsa) megfelelően kevesbitve.

Azt, hogy a tengerin, burgonyán, olajpogácsán kívül a bendő kitöltésére szalmát, polyvát, s ezenkívül a juhnál nélkülözhetetlen s kiváló jó minőségű luczerna, lóher, vagy rétisznát is kell adagolnia, talán szükségtelen is megjegyezni. Ugyisint azt is, hogy a szénaféléket a hizalás első időszakában nagyobb a későbbi időszakokban pedig fokozatosan csekélyebb mennyiségben kell nyújtani.

Gyakorlati tájékoztatásul álljon itt egyik uradalom igen jól bevált takarmányozási receptje: 3. éves merinóürük, (jó conditóban) 100 darab kapott naponta:

- I. javítás időszaka. 28 nap.
3-7 kgr. sójababdara
7-5 „ tengeridara
18-8 „ zabosbükönyszéna
112-9 „ takarmányrépa.
II. Hizalás I. időszaka. 12 nap.
8-2 kgr. olajpogácsa
12-2 „ sójababdara
20-4 „ tengeridara
32-7 „ zabosbükönyszéna
245-7 „ takarmányrépa.
III. Hizalás I. időszaka. 7 nap.
12-8 kgr. olajpogácsa
12-8 „ sójababdara
34-2 „ tengeridara
34-2 „ zabosbükönyszéna
235-1 „ takarmányrépa.
IV. Hizalás III. időszaka. (kb. 30 nap.)
Az olajpogácsa, sójabab s tengeridara fokozatos csökkentésével, az eladásig.

Ezenkívül a modern és okszerű takarmányozás elveit s gyakorlatát tárgyalja igen világosan, s annak titkába vezet bennünket az OMGE. által kiadott s Kossutány s Cselkó gazd. akad. tanárok által megírt kitűnő munka a „Takarmányozás”, melynek tanácsai nyomán a gazdák jól, gyorsan, előnyösen s anyagi haszonnal üzhetik a hizalást.

4. A kérdés első részére a feleletet fonntebb már megadtam.

A második részre álljon itt tájékoztatásul a következő:

A hivatalos árjegyzés szerint a budapesti juhvásár f. év. okt. 29-én a következő árakkal folyt le.

Nyírott elsőrendű ürü 1. kilonként (élősulyban) 38—40 fillér.

Nyírott elsőrendű ürü 34—38 kor. párja. Középmínőségű ürü 34—34 fillér kilonként.

26—32 korona párja.

„A csekély” kereslet folytán az irányzat lanyha volt, s csak potomáron lehetett eladásokat eszközölni.”

F. év november 5-én.

Nyírott elsőrendű ürü kilonként 38—40 fillér. „ „ páronként 38—40 kor. Középmínőségű ürü 34—36 fillér kilonként.

„Fölhajts ugyan csekély volt, de csekély hetiszükséglet folytán az árak nem javultak.”

A bécsi árak rendszerint pár fillérrel (kilogrammonként) magasabbak, úgy hogy a szállítási stb. költségek fődöve vannak.

Dorner.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Az OMGE. közleményei.	Oldal
Csordultig	1727
Gazdasági egyesületek mozgalma.	1732
Hármas jubileum a m.-óvári gazdasági akadémián.	1733
Ürühizalás és értékesítés.	1734
Allattenyésztés.	
Katona-lótenyésztésünkhöz.	1729
Gazdasági állattan.	
A hesszeni légy és az őszi repce.	1729
Allategészségügy.	
A börgösség és öröklékenysége.	1730
Levelszekrény.	1731
Vegyések.	1735
Kereskedelem, tözsde	1737
Szerkesztői üzenetek.	1738

A magyar kir. földtanú intézet muzeuma a közönségnek díjlanul nyitva áll minden vasárnap és csütörtökön, délelőtt 10—1-ig.

Más napokon, hétfő és péntek kivételével, délelőtt 10—1-ig, egy korona személyenkénti belépő díj lefizetése után tekinthető meg.

A m. kir. mezőgazdasági muzeum gyűjteménye a VII. ker., Kerepesi-ut 72. szám alatti házban megtekinthető a hétfői és az ünnepeket követő napon kivételével:

naponként d. e. 9 órától d. u. 1 óráig. Hétfői és az ünnepeket követő napokon a muzeum zárva van.

A muzeum látogatása ingyenes. A legközelebbi villamos-kocsi megállóhely a Kerepesi-uton: a városból jövet VII. ker., Alsó-erdősor-utca sarkán, a városba menet VIII. ker., a Kenyérmező-utca sarkán van.

Czimadományozás. Ö Felsege a király a vallás- és közoktatási miniszter előterjesztésére dr. Liebermann Leó budapesti tudományegyetemi magántanárnak, a „Közvetek” kitűnő rovatvezetőjének az egyetemi rendkívüli tanári czimet adományozta.

Halálozás. Láng Aurél, József főherceg ö cs. és kir. fensége uradalmi intézője folyó hó 15-én meghalt Budapesten.

Vámpolitikai küzdelem Németországban. Nálunk még meglehetősen közbömbös a közvélemény a vámpolitikai kérdésekkel szemben. Pedig napról-napra közeledünk a vámpolitikai és kereskedelmi szerződések megújítási idejéhez s az új szerződések megint hosszú évekre válhatnak mezőgazdasági boldogulásunk emelő karjává vagy kerékkötőivé. A németek érzik ezt jól s máris komoly háborúságba keveredtek egymással gazdák és kereskedők illetve iparosok. A német agráriusok a kettős vámtarifarendszert kívánják életbe léptetni, azaz a maximális és minimális vámtarifákat, amelyeknek keretein tul semmiféle kedvezményes klauzulák nem játszhatják ki a vámvédelmet. Az iparosoknak és kereskedőknek ez persze nem kell; az agrárvámok hatályosabbá tétele ellen az a fő kifogásuk, hogy azok csak a feleslegre termelő nagybirtokosoknak hasznosak, míg a kisgazdák többségének a nyeresztermények mesterségesen emelt árából hasznuk nincs. Már pedig Németország nemzeti vagyonának csak 10%-a nagybirtok. Az agrár vámvédelem kérdését tehát a közérdek szempontjából veszik bírálat alá, beismervén ezzel, hogy ha a kisgazdáknak is

érdekében feküdnék a magasabb vámvédelem, akkor az közérdek volna. Hát az agráriusoknak igen könnyű bizonyítani azt, hogy a jobb terményárból a kisgazdának is hasznuk van, mert hiszen a kisgazda is csak a terményei után befolyó jövedelméből csinálhat pénzt, már pedig pénzre neki is szüksége van. Ha mindazt megenné, amit természetesen, akkor megütné a lapos guta a zsebét is. Azzal éppen nem lehet biztatni a kisgazdát, hogy ha olcsóbb is lesz a marha, meg a gypaju, de megnyeri azt bőven azzal, hogy a cipő meg a ruha is olcsóbb lesz. Ilyesmivel biztatják ugyanis a nagypublikumot. Pedig lám a gyakorlatban bejött az idegen buza vámentesen s a liszt és kenyér ára csökkent-e azért? Bejött a szerb marha: a hus- és bőrneműeket olcsóbban kapja-e azért a közönség? Beözönlött az olasz bor: nem méregdrágán fizeteti-e a kereskedelem mégis a borkotyvalékokat? A gazda önvédelmének feladásából a fogyasztó nem nyer, nem nyer tehát a gazda sem, mint fogyasztó, de mint termelő károsul és tönkre megy. Ez a tapasztalat el fogja dönteni a vámpolitika sorsát. Kis- és nagygazdának egyformán érdeke az erélyesebb agrár vámvédelem, ez létérdekük, ebből nem engedhetnek.

A külföldi szénkiviteli tarifák felemelése. A pénzügyi bizottságban a kereskedelemügyi miniszterium tárczájának költségvetése alkalmával Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter többek között kiemelte, hogy a magyar belföldi termésű szénnek kivitelt előmozdítandó, nagyobb vasuti szállítási díjkezdményeket engedélyezett. A bizottságban a miniszternek ezen intézkedését helyeslőleg tudomásul vették és egy hang sem hallatszott ellene. Tehát mikor urbi et orbi hirdetik a magyar ipar támogatását, ugyanakkor felsőbb helyen elvonják az ipar fejlődésének egyik legnagyobb tényezőjét, az olcsó *füttanyagot*. Ami köszönbánya társulataink termelőképességüket fokozva, Ausztriába szállítják produktumaikat minimális árak mellett, nagy kvantumokban. Ezáltal elvonják a szénét a hazai piactól, holott a hazai bányatársulatok köteleessége lett volna a konjunkturák felhasználásával a külföldi szénét hazai piactól kiszorítani és itt biztos talajt teremteni maguknak. A kereskedelmi miniszternek segédkezet kellett volna nyújtania a közszéntársulatok eme vállalatának sikeres keresztülviteléhez akként, hogy a belföldi eséplési és egyéb fűtési kőszénanyag szállítását még a jelenleginél is olcsóbb szállítási mérséklésekkel támogatta volna. Sajnos, a miniszter nem ezt tette, hanem kedvezést adott az Ausztriába elszállítandó szénnek. Az osztrákok és poroszok másképpen ítélik meg a helyzetet. November elsejétől fölemelték a kőszéntarifákat. E tarifaemelés az aussig-teplitzi vasutnál 3-3—3-8 márkát, a cs. k. államvasutaknál 3—3-5 márkát tesz. A buschtehradi vasut tarifáit kikerekítette felfelé, minek folytán az észak-németországi fuvar kocsinként 0-2 márkával emelkedik. Az aussig-teplitzi vasut és az államvasutak dél-németországi tarifái a Buschtehradi vasut használata esetén kocsinként 3—8 márkával emelkedik. A tarifaemelés pénz-

ügyi hatása jelentékeny lesz, különösen az államvasutaknál, melyek a szén nagyrészét egész a határig szállítják saját vonalaikon. Az évenkénti szállítás több mint 250,000 waggon. Csehországból az utolsó évben több mint 880,000 kocsni barnaszénét vittek ki, melynek több mint fele az aussig-teplitzi vasutra esik. A buschtehradi vasut a külföldi szénforgalomban több mint 100,000 kocsival vesz részt miért is a tarifák felemelésével a nevezett vasut bevétele több mint 250—300 ezer koronával emelkedik. Németországról pedig azt halljuk, hogy a szénkivitelt kiviteli vámmal akarja megnehezíteni. Megfoghatatlan, hogy csak mi vagyunk azok, akik mesterségesen támogatjuk a hazai kőszén kivitelt.

A magyar-óvári harmas jubileum. A magyar-óvári gazdasági akadémia ifjusága november 17-én *Fürös Sándor* igazgató 30 és 25 éves *Cserháti Sándor* tanár 25 éves és *Pjetsch József* 35, illetve 45 éves működése megünneplése céljából matinét rendeznek, melynek műsora a következő:

1. Elnöki megnyitó. Tartja: Zsendovits József, akad. hallgató. 2. A burok dicsősége. Induló. Előadja az akadémiai ifjusági zenekar. 3. Ünnepi beszéd. Tartja: Lippay Zoltán, akad. hallgató. 4. Romance Beethoven. Op. 50. Hegedűszó. Előadja: Franich Béla, akad. hallgató. 5. Üdvözlő dal Zsaskovszky Ferencz-től. Előadja az akadémiai ifjusági énekkar. 6. Magyar egyveleg. Előadja az akadémiai ifjusági énekkar.

Szövetkezeti nagygyűlés. A *Hangya* kötelékébe tartozó nyitra-, pozsony-, sopron- és bars megyei fogyasztási szövetkezetek ma tartották nagygyűlésüket Nyitrán. A gyűlést *Ivanka Oszkár* nyitotta meg szép beszéddel. Kifejté a gyűlés célját s a *Hangya* országos központi misszióját. Hangsúlyozza, mennyire érdeklődik minden szövetkezetnek, hogy a központot, ha kell, még áldozatok árán is támogassák. Idővel az busás hasznót fog nekik hajtani. Végül a vidéki központok jelentőségét vázolja, felkéri Balogh Elemér igazgatót előadásának megkezdésére. Balogh közel kétórás beszédében részletesen kifejté a szövetkezeti életben előforduló fontosabb mozzanatokat és nehézségeket, utalván egyuttal azon módokra és eszközökre, melyekkel ez utóbbiak elháríthatók volnának. Utána még Apponyi Gyula gróf, továbbá Horváth Jenő a pozsonymegyei gazdasági egyesület titkára, Karsay Illés pogrányi és Kardos Károly gerencséri plebánosok, azután Meskó Pál a nyitrai gazdasági egyesület titkára, stb. szóltak a tárgyhöz, Apponyi Gyula gróf indítványára a nagygyűlés táviratilag üdvözölte *Darányi Ignác* minisztert és *Károlyi Sándor* gróft.

Drágnul a káposzta. A főváros népét, mint a „közélemezés” írja, az a veszedelem fenyegeti, hogy egyik mindennapi eledele, a káposzta megdrágnul. A dunamenti községek, a melyek a fővárost káposztával látják el, az idén termék nélkül vannak. A tavaszi árvíz, a nyári szakadatlan esőzések a palántákat elpusztították s nem termett semmi káposzta. A vásárcsarnokokban már is érezhető a hiány: az abnormális árak jelzik. Amig ősz kezdetén

2—3 forint volt a káposzta száza, most az elsőrendű káposztából 100 fő 10—12 korona a másodrendűből 6—8 korona. A csarnok igazgatósága a hiány ellensúlyozására minden lehetőt megtesz. A közvetítők útján s maga is direkt az ország minden nagyobb termelőihez felhívást intézett, hogy káposztát szállítsanak. Ha a termelők reagálnak a felhívásra, akkor, ha drágán is, lesz savanyu káposzta, de ha nem, akkor paradicsomot meg almát ehet a lakosság. Mert paradicsom meg alma annyi termett és olyan mennyiségben van a piacon, hogy szinte ajándékképp vesztegetik.

Uj podgyászdijszabás a m. kir. államvasutakon. A m. kir. államvasutakon a közepes zónák viteldíjának leszállításával és a nagy távolságok árának felemelésével tervezett új személydijszabás életbeléptetését, a felmerült pénzügyi aggályok miatt tudvalevőleg el kellett halasztani és ezzel együtt a tervezett új podgyászdijszabás is függőben maradt. Mint-hogy azonban időközben az államvasutak személydijszabásának új kiadása szükségessé vált, a sok panasza okot adott és különben is több tekintetben célszerűtlennek bizonyult eddigi podgyászdijszabás érvényen kívül helyeztetik és a közönség jogos igényeinek megfelelőbb tarifával pótoltatik. Ezen tarifa, mely a *jövő év január elsejével fog életbe lépni* azon változtatást foglalja magában, hogy a díjkiszámítás nem úgy mint eddig *darabonként*, hanem a *tényleges súly* alapján, tekintet nélkül a darabok számára fog eszközöltetni. A díjfizetés pedig a minimális 50 kg. mily épségben tartásával olyképpen fog történni, hogy az 50 kg. meghaladó minden 10 kg. után az első zónában 10, a másodikban 20 és minden további zónában 20—20 fillérrrel több fizetendő. A mintaböröndök és a munkások kézi szerszámaira nézve fannálló különleges mérséklések fentartatnak.

Allatforgalmi korlátozások módosítása. A cs. kir. osztrák belügyminiszter folyó évi november hó 6-án kelt hirdetésményével a *sertésvésznek uralgása miatt azonnal kezdődő érvényességgel a sertéseknek Ausztriába való bevitelét* Beszterce-Naszód vármegyének Ausztriával határos járdi járásából és Beszterce r. t. városból megtiltotta; viszont a sertésvésznek uralgása miatt Vas vármegye közzei járasa és Kőszeg r. t. város, továbbá a *sertés-orbáncz uralgása miatt Szepes vármegye ófalui járasa* ellen érvényben volt sertés-beviteli tilalmakat hatályon kívül helyezte.

NYILTTÉR. *)

A IX. évfolyamba lépő
Mészárosok és Hentesek Lapja,

a husipar, zsir- és állatkereskedelem, állattenyésztés és állategészségügyi érdekek közlönyének szerkesztősége és kiadóhivatala november hó 10-étől

VII., Erzsébet-körut 2. sz. alá
helyeztetett át. 1785

*) Az e rovat alatt közöltékért a szerkesztőség felelősségét nem vállal.

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari szállító magkereskedése
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-u. 33.
VI., Andrássy-út 23. sz.

minták beküldése és az ár közlése mellett a legmagasabb napi áron mindenféle gazdasági magot, és pedig:

VESZ

luczernát,
lóheremagot,
fehérherét,
biborherét,

nyulszapukát,
baltaczimet,
takarmány répamag
tavaszi bükkönyt,
mustármagot,

lenmagot,
fehér kölest,
vörös kölest,
kendermagot
gomborkát,

napraforgót,
csibehurt stb.
továbbá
akáczmagot,
gleditschia magot.

Szuperfoszfátot,
kénsavas-kálit, kénsavas-ammont,
Kovasavas-kálit,
(dohánytrágyázásra)
Chilisalétromot,
Kainitot,
40%-OS kálitrágyasót
és egyéb műtrágyaféléket elismert
kitűnő minőségben legolcsóbban szállít

„HUNGÁRIA“
műtrágya, kénsav és vegyi ipar rész-
vénytársaság
BUDAPEST,
V. ker., Fürdő-utca 8. szám.

1899. évi forgalom: 26,480 bdl.

**Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét**

a budapesti gyapju-aukeziókra,

melyek az év folyamán több sorozatban,
nevezetesen
**július és szeptember hónapokban
tartatnak meg.**

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárve-
résli vállalat Budapest, Dunaparti
teherpályaudvar” címzett gyapjuküldé-
mények a M. Á. V. összes vonalain tetemes
díjkedvezményben, valamint ingyen
raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindenemű fel-
világosítással szolgál:

**Gyapjuárverési vállalat
HELLER M. S TÁRSA,**
BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

A husértékesítés szervezése

Dr. Darányi Ignác földművelésügyi m. kir.
miniszter megbízásából: Ausztria, Német-
ország és Dániában tett tanulmánytja alapján

IRTA
Jeszenszky Pál
az O. M. G. E. titkára.

Ára: 2 korona.
Megrendelhető
az O. M. G. E. titkári hivatalában.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.
(Guttman és Wahl budapesti termény-
bizományi czég jelentése.)
Napi jelentés a gabonafüzletről.
1900. november 16

A búzafüzlet menete igen vontatott, a malmok a
bő kínálattal szemben tartózkodó vételkedvet tanusita-
nak, jó minőségű áru inkább keresett és ezáltal ár-
tartó, míg gyengébb minőségű áruk csak nagynehezen
helyezhetők el. Az árak gyengén tartottak. A kedvező
időjárás is lanyhítólag hat a piacra, a hozatalok
pedig állandóan nagyok. A mai forgalom körülbelül
30.000 mm.

Rozsban gyenge a kínálat változatlan árak mel-
lett. A kivétel részére jó minőségű áru keresett, gyen-
gébb alárrendelt minőségek pedig csak olcsóbb árak
mellett kelnek el. Helyben és helybeli paritásra 13-30-
13-90 koronáig fizetnek.

Árpában kevés az üzlet, a hangulat állandóan
lanyha. Árak 11 koronától 11-60-ig.

Zab bőven kínálódik, a fogyasztók kereslete
mérsékelt, árak nagyjából változatlanok.

Tengeri (új) kellemes irányzatú; helyben 9-40-
9-50, novemberre 9-20 koronát, nov.-decz. 9-20-9-30,
decemberre 9-30-9-40 koronáig fizetnek budapesti
paritásban.

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári képviselő
tudósítása.)

A szeszüzletben e héten az üzletmenet változat-
lan élénk volt és a szeszáruk jobb kereslet és fedezési
vásárlások folytán változatlanul szilárdan zárnak.
Elkelt finomított szesz nagyban adózva 116-50-117-50
K., adózatlanul szabadraktárra szállítva 46-50-47-50 K.
helybeli finomítottgyáraktól. Vidéki finomítottgyárak fi-
nomított szeszt helybeli vevőknek hához szállítva ked-
vezőbb fizetési feltételekkel 1 K. olcsóbban ajánlottak
és több kisebb tétel zárulva is lett.

Élesztőszesz helybeli gyáraktól 116-50-117-50 K.
adózva és 47-50 koronáig adózatlanul kelt el.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens
nyerszesz élénkebben volt ajánlva és tartós vételkedv
folytán a kínált tételek 40-50 korona fix árrban és
jegységen alól 2-2-50 K. keltek el.

A kontingens nyerszesz ára Budapesten 42-42-
42-50 korona.

Bécsi jegyzés 42-60-43- korona kontingens
nyerszeszért.

Prágai jegyzés 113-113-1/2 korona adózott és
40- korona adózatlan szeszért.

Triest-i jegyzés 20-20-25 korona kiviteli
szeszért, 90% hektoliterje.

Kivételre több kocsi rakomány finomított szeszt
vásároltak, mely Dél-Törökország felé lett szállítva.
Vidéki szeszgyárak változatlanul jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Nagyban: Finomított
szesz 116-50-117-50 K., élesztőszesz 116-50-117-50 K.,
nyerszesz adózva 114-50-115-50 korona, nyerszesz
adózatlan (exkontingens) - - - - - korona, denaturált
szesz 36-37- korona. Kontingens nyerszesz
- - - - - korona.

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bér-
mentve, budapesti vasutállomáshoz szállítva, készpénz
fizetés mellett értendők.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Vörös here. Amerika nemcsak fenntartotta a
mult heti jegyzeteket, hanem magasabb árakat is jel-
zett, azonfelül jól értesült forrásból erősebb keresletet
nemcsak Franciaország részéről hanem kereslet le-
hetőségét Amerika részéről is kilátásba helyezik. Tény
hogy meghiusult termése miatt Franciaországnak
nagyobb a szükséglete és valamelyest már vásárolt is.
Egybehangzó tudósítások folytán Amerikának saját
szükséglete fedezésére kevesek a készletei és állítólag
érdeklődik az Európából leendő behozatal iránt. Az
eleinte majdnem kimeríthetetleneknek tartott cseh és
morva termésekről legutóbbi időben majdnem semmi-
sem hallatszik. Ily helyzettel szemben piacunk irány-
zata szilárdul, mi nemcsak a kellemesebb és szilárdabb
hangulatban, hanem emelkedő jegyzésekben jut ér-
vényre. Főképpen a jobb minőségek tartják jól az árt,
de közepes minőségűek szintén könnyen és aránylag
jól keltek. Luczerna. Franciaországból érkező minták
tovább is csak olyan minőségeket mutatnak, melyek
nem készítenek a vásárlásra, annál kevésbé, mert a
szemére és színére szép magyar terményből elegendő
kerül piacra. Magyar luczernának forgalma élénk volt
és a piac ebbeli képét szintén szilárdnak mondhatjuk.
Olaszország olyan árakat követel, melyek nem konve-
niálnak sőt leszállított ajánlatát sem sarkálnak köté-
sekre. Muharmagból valamelyes kelt el. Bükkönyből
kisebbségi tételek mellett 2-3 nagyobb is ajánlatot és
csakhamar el is kelt. Baltaczinnek szintén volt
kereslete.

Jegyzéseink 50 kgrmmenként Budapesten:

Vörös lóhere elsőrendű öregszemű	72-74 korona
Vörös lóhere középminőségű	68-71
Vörös lóhere gyengébb minőségű	62-64
Luczerna magyar elsőrendű	45-50
Luczerna magyar középminőségű	41-44
Muharmag	7-7-50
Baltaczin	11-13
Bükköny	6-50-6-75

A Mauthner Ödön czég e lap gazdaelőfizetőit
kivánatra akár levélben, akár sürgönyileg teljesen
költségmentesen értesíti az összes magfélék napi
áraitól.

Hedrich és Strauss „Királyalom” üzleti tudó-
sítása a „Köztelek” részére. 1900. nov. 16-án.

Rozsliiszt

Szám:	0	O/L	I	WR.	II.	II/B	III.
Ár: Kor.	23.70	22.70	22.20	21.70	20-30	18.30	14.90

Köleskása:

Szám:	0	1	2	3	4
Ár: Kor.	25.-	24.-	23.-	22.-	20.50

Rizstakarmányliiszt Árpadercze Takarmánydara
- - - K. 11.- K. 10.20 K.

Rozskorpa

10.-
Áraink 100 kgonként, helyben, elegysulyt tiszta-
sulynak véve, zsákkal együtt értendők.

Az Erzsébet Gözmalom-Társaság üzleti tudósi-
tása a „Köztelek” részére. Budapest, 1900. nov. 15-én.
Kötelezettség nélküli árak 100 kilónként, teljesült tiszta
sulynak értve, zsákosítva, a budapesti vasuti vagy hajó-
állomáshoz szállítva:

Buzaliszt

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7	7 1/2
Ár K:	25.40	24.20	23.-	22.-	21.60	20.20	18.80	15.20	13.80

buzakorpa

	8-as takarmányliiszt	finom	goromba
korona	11.40	8.40	8.60

**A központi vásárcsarnok árujegyzése nagyban
(en gros) eladott élelmicikkek áraitól.**

A magyar gazdak vásárcsarnok ellátó szövete-
ketet üzleti jelentése. 1900. nov. 15.

Bőséges áruhozatalok, élénk vásárlási kedv
jellemzik az elmúlt napok üzleti forgalmát.
Az ület részleteire vonatkozólag a következőket
jegyezzük fel.

A húszüzlet terjedelmes volt, helyi vágásu huson
kívül a vidéki husneműek is nagy keresletnek örven-
denek. Elkelt vidéki marhahús minőség szerint 80-90,
borju hosszban mérve 100-112, sertés, szalonnával
80-86, anélkül 78-84 koronás áronként 100 kg.-ként.

A vadüzlet menete szintén élénk lefolyásu volt.
Nagyon keresett a szarvastehén, mely 60-70 filléres
árakon kelt el egészen és kil.-ként. Szarvasbika 50-56,
62 110-120 fill. Szép száraz nyulak 260, süldők
160-200 filléért helyeztettek el dbonként; fácán
650-700, fogoly 300-320, fenyvesmadár 60 filléért
nyert gyors elhelyezést.

Tejtermékek folyton szilárd irányt követnek, így
prima teavajért 220-240, főzövajért 180, turóért
24-28 fillért értünk el nagyban s kilónként.

A tojásüzlet változatlan. Prima áru nagyon kere-
sett; ára 79-80 kor. közt változik. Előbaromfiaknál az
irány csendes, rántani való csirke 1-40-1-50, sütni
való 1-60-1-80, hizott lud 9-11 korona, pulyka 8-50-
10 koronán kelt el páronként. Vágott hba 100-104
fillér kg.-ként Csirke 120, tyuk 140, kappan 160-200
fillér darabonként. A gyümölcs piac csendes, az árak
lefelé törekvők, szőlő elhanyagolt. Elkelt batul alma
24-40, arany renett 30-50, canadai renett 30-40
koronáért 100 kkgént, finom faj körte 60-90, befőzni
való 20-26 kor. 100 kg.-ként. Szőlőből elkelt bornak
való 36-44, csemege 70-75, dió 52-56 filléért
kilója. Fejeskaposzta teljes vagonrakományokban
500-520 kor. 100 kg.-ként.

Hideghuvasár az Orozy-uti élelmi piacon. 1900.
november hó 16-án. (A székesfővárosi vásárgazgatóság
jelentése a „Köztelek” részére). Felhozott Budapestről
64 árus 137 db sertést, 2 árus 7 db süldőt, 1600 kg.
friss húst, 600 kg. füstölt húst, 1000 kg. szalonnát, 400
kg. hájat.

Vidékről és pedig: Nagy-Székelyről 3 árus 43
drb sertést, Czecezőről 1 árus 14 drb sertést, Soitól
4 árus 28 drb sertést, Dunapatajról 2 árus 14 darab

sertést, Dunavacséról 1 árus 7 drb sertést, összesen 11 árus 106 drb sertést, helybéli árus 107 drb sertést.
 Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés 1 kg. 88-104 fillér, 1 q — K., süldő-hus 1 kg. 128-136 fillér, 1 q — K., füstölt sertés 1 kg. 120-136 fill. 1 q — korona, szalonna zsirnak 1 kg. 98-104 fill., 1 q — K., füstölt szalonna 1 kg. 104-112, 1 q — fillér, háj 1 kg. 104-112, 1 q — fillér, disznósír 1 kg. 112-128, 1 q — fillér, kocsonyahus 1 kg. 60-80, 1 kg. — fillér, füstölt sonka 1 kg. 140-160 fillér. 1 q — korona, kolbász 1 kg. — fillér, disznósajt 1 kg. — fillér.

Hideghusvásár a Garay-téri élelmi piacon 1900. november 16-án. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 60 árus 61 db sertést, 0 árus 12 db süldőt, 3000 kg. friss húst, 1000 kg. füstölt húst, 500 kg. szalonnát, 300 kg. hajat, — kg. zsirt, — kg. kolbászt, — kg. hurkát, — kg. füstölt szalonnát, — kg. kocsonyahúst, — kg. disznósajtot, — kg. — db) sonkát, — kg. töpörtöt.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés 1 kg. 98-100 fillér, 1 q — korona, süldő-hus 1 kg. 104-112 fillér, 1 q — korona, füstölt sertés 1 kg. 128-136 fillér, 1 q — korona, szalonna zsirnak 1 kg. 100-104 fillér, 1 q — korona, füstölt szalonna 1 kg. 136-144 fillér, 1 q — korona, háj 1 kg. 100-120 fillér, 1 q — korona, disznósír 1 kg. 120 — fillér, 1 q — korona, kocsonyahus 1 kg. 60-64 fillér, 1 q — korona, füstölt sonka 1 kg. 156-160 fillér, 1 q — korona, kolbász 1 kg. — Disznósajt 1 kg. — hurka —, 1 drb —, töpörtő 1 kg. — fillér.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca). 1900. november 16-án. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 184 szekér réti széna, 77 szekér muhar, 42 szekér zsupszalma 17 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 1 szekér tengeriszár, 16 szekér egyéb takarmány (lóhere, zabosbüköny és sarju stb.) 600 zsák szecska.

A forgalom közepes.
 Árak fillérekben, q-ként, a következők: réti széna 460-500, muhar 460-480, zsupszalma 260-280, alomszalma 220-250, egyéb takarmány —, lóhere 440-440, takarmányszalma —, 100 kéve tengeriszár —, luczerna —, sarju 360-400, szalmaszecska 240-260, széna —, uj —, zabosbüköny 440-430. Összes kocscszám 343, súly 480,200 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szarómarhavásár. 1900. nov. hó 15-én. A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóságának jelentése.

Felhajtott: belföldi 374 db, eladatott — db, galicziai — drb, eladatott — drb, tirol — drb, eladatott — drb, növendék élő borju 36 db, eladatott — drb, élő bárány — db, eladatott — drb; élő belföldi 21 drb, eladatott — drb, galicziai — drb, eladatott — drb, tirol — drb, eladatott — drb, bécsi élő — drb, eladatott — drb, növendék borju — drb, eladatott — drb, élő bárány — drb, eladatott — drb, élő kecske — drb, eladatott — drb.

Borjuvásár hangulata lanyha volt.
 Árak a következők: Élő borjak: belföldi — koronáig, kivételesen — koronáig drbont, 68-88 — koronáig, kivételesen 92 — koronáig sulyra, galicziai —, kiv. — koronáig drbont, — kor.-ig, kiv. — koronáig sulyra, tirol — koronáig kiv. — koronáig drbont, — koronáig koronáig kiv. — koronáig sulyra, növendék borju — koronáig, kiv. — koronáig drbont, 40-45 koronáig, kiv. 47 — koronáig sulyra. Élő borju: belföldi 110-115 koronáig, kiv. 120 koronáig sulyra, galicziai — koronáig, kiv. — koronáig sulyra, tirol — koronáig, kiv. — koronáig drbont, kiv. — koronáig, kiv. — koronáig sulyra, növendék — koronáig, kiv. — koronáig drbont, élő bárány — koronáig páronkint, élő bárány — koronáig párja.

Budapesti gazda sági és tenyészmarhavásár. 1900 évi november hó 15-én. (A budapesti közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 232 db, ugymint: jármos ökör elsőmin. — db, közép 68 db, alárendelt — db. Fejőstehen: fehér — db, tarka 77 db, tenyészbika 2 drb, tarka tinó —, fehér — db, jármosbivaly 7 db, bonyhádi 78 db, hizlalmi való ökör — db, tiszó fehér — db.

Jármosökrökre gyenge a kereslet, fejőstehenekre pedig lanyha.

Következő árak jegyzettek: Elsőrendű jármos ökör —, középmín. jármos ökör 740 — pár., alárendelt minőségű jármos ökör —, Jármos bivaly — é. s. mm., 550 — K.-ig páronkint.

jobb minőségű jármos ökör — mm.-kint é. s. tarka bekötmi való ökör — K.-ig. Fejőstehenekért és pedig: Fehérszörny magyar tehén —, tarka kevert származású tehén 140-230 koronáig darabonkint, bonyhádi tehén 230-330, kiv. — koronáig darabonkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1900. évi nov. hó 15-én. (A budapesti közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 3368 db nagy vágómarha, nevezetesen: 894 db magyar és tarka ökör, 541 db magyar és tarka tehén, 1517 db szerbiai ökör, 135 db szerbiai tehén, 18 db boszniai ökör, 2 db boszniai tehén, 167 db bika és 94 db bivaly.

Minőség szerint: 20 darab elsőrendű hizott 122 db középmínőségű és 39 db alárendelt min. bika 206 db elsőrendű hizott ökör, 2195 db középmínőségű ökör és 47 db alárendelt min. ökör; 92 db elsőrendű hizott tehén, 445 db középmínőségű tehén, 202 db alárendelt minőségű tehén.

A vágómarha felhajtás 100 drbkal kevesebb volt, mint a múlt héten, minthogy azonban az előrehaladott idő miatt az idegen vevők szükséglete csökkent s ámbár konzervgyári szükségletre is vettek mintegy 300 drbot, az árak változatlanok maradtak.

Következő árak jegyzettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 62-66 —, kivételesen —, hizott magyar ökör középmínőségű 54-60 —, alárendelt minőségű magyar ökör 48-52 —, jobb minőségű magyar és tarka tehén 40-64 —, kivételesen tarka tehén —, magyar tehén középmín. 40-64 —, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 40-64 —, szerbiai ökör jobb minőségű 48-60 —, kiv. 64 —, szerbiai ökör középmínőségű 40-48 —, szerbiai ökör alárendelt minőségű —, szerbiai bika 42-64 —, kivételesen —, szerbiai bivaly 32-44 —, kiv. —, magyar legelőmarha I. rendű —, II. rendű — koronáig métermázsánkint élőhelyben

Budapesti lóvásár. Budapest, 1900. nov. 15-én. (A budapesti vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

A forgalom gyenge volt.

Felhajtott összesen 360 db. Eladatott 181 db. Jobb minőségű lovakból hátsó 5 drb, eladatott — db, K.-ért, könnyebb kocsi (jukker stb.) — db, eladatott — db, K.-ért, nehezebb kocsi (hintós) 10 db, eladatott 2 db 350-400 K.-ért, igaz kocsi (nehéz nyugoti faj) 40 db, eladatott 16 db 200-280 K.-ért, ponny — db, eladatott 0 db — K.-ért; közép minőségű lovakból: nehezebb félék (fuváros ló stb.) 60 db, eladatott 18 db 120-160 K.-ért, könnyebb félék (paraszti stb.) 170 db, eladatott 130 db 48-110 K.-ért; alárendelt minőségű lovakból 75 db, eladatott 15 db 18-32 K.-ért. Bécsi vágóra vásároltatott 44 db, az állatkert részére vásároltatott 2 darab, tulajdonjogra gyanus ló lefoglatott — db, ragályos betegségre gyanus ló lefoglatott — db, takonykór miatt a gyepterhez küldetett — db.

Kőbányai sertésvásár. 1900. évi nov. hó 16-án. (Első magyar sertésállomány-részvénytársaság telefon jelentése Köztelek” részére.) Az üzlet nehéz árban kelleme volt. Heti átlag-árak: Magyar válogatot 320-380 kgrs nehéz 96-98 fill., 280-300 kgramos nehéz 96-97 fill., öreg 300 kg. tuli — fill., vidéki sertés könnyű — f. Szerb 90-93 f. Román —

tiszta kgr. páronkint 45 kgr. ételsúlylevonás és 40% engedmény szokásos. — Éleségárak: Tengeri 13:55 — korona, árpa uj 12:40 kor. Kőbányán átvéve. Helyi állomány: november 8-én maradt 35215 darab. Felhajtás: Belföldről 880 darab, Szerbiából 2932 darab, Romániából — drb, egyéb államokból — darab. Összesen 3813 db. F. Összeg 39428 db. Állomány és felhajtás együtt — drb. Elhajtás: budapesti fogyasztásra (I-X. kerület) 1217 drb, belföldre Budapest környékére 994 drb, Bécsbe 65 drb, osztrák tartományokba 1015 drb, Ausztriába — db. Német birodalomba — darab egyéb országokba — darab, összesen 3314 db. A szappangyárakban feldolgoztatott: szállásokban elhullott 0 darab, vagonokból kirakott hulla 6 darab, borsókásnak találtatott 13 darab, összesen 19 db. Maradt állomány 30614 drb. A részvény-állományban 12547 drb van elhelyezve. Az egészségügyi és tranzitállásokban maradt XI/9. 4712 db. Felhajtás: Szerbiából 2933 db, Romániából — drb, összesen 7645 drb. Elhajtás: 1697 drb, maradt állomány 5948 drb és pedig — drb szerb és 5948 db román. Az egészségügyi szemlénél jan. 1-től máig 282 drb a fogyasztás alól kivonatott és technikai célokra feldolgoztatott.

Ingtatlanok árverései (40000 korona becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Nov. 19. Budapesti a tkvi ha- Skonnal 71984
 kir. tvszék tóság sz. Fleisser Anna
 Nov. 20. Budapesti a tkvi ha- Zwicker 368650
 kir. tvszék tóság Simon

Nov. 20. Margittai a tkvi ha- Róth 52656
 kir. jbiróság tóság Albert
 Nov. 21. Budapesti a tkvi ha- Krell 207048
 kir. tvszék tóság István
 Nov. 27. Budapesti a tkvi ha- Seifert 980126
 kir. tvszék tóság Ágost Károly
 Nov. 30. Budapesti a tkvi ha- Schein 207135
 kir. tvszék tóság Adolf
 Decz. 1. Budapesti a tkvi ha- Stadt- 42715
 kir. tvszék tóság Ágost Károlyné
 Decz. 1. Bpest I-III. a tkvi ha- Lechner Gyula
 jbiróság tóság 233527-25
 Decz. 3. Nagy-kanizsai a tkvi ha- Blumen- 42925
 kir. tvszék tóság schein Józsefné
 Decz. 3. Miskolci a tkvi ha- öz. Fáy 127104
 kir. tvszék tóság Józsefné
 Decz. 4. Ujpesti a tkvi ha- Csillag 81300
 kir. jbiróság tóság Károly
 Decz. 5. Budapesti a tkvi ha- Szelár 82272
 kir. tvszék tóság Vilmos
 Decz. 6. Budapesti a tkvi ha- Strasser 775010
 kir. tvszék tóság Ulrik
 Decz. 10. Budapesti a tkvi ha- Prohászka 402296
 kir. tvszék tóság Ferenz
 Decz. 12. Budapesti a tkvi ha- Fekete 317821
 kir. tvszék tóság Vilmosné
 Decz. 13. Budapesti a tkvi ha- Van Royen 217843
 kir. tvszék tóság Heinrich Mária
 Decz. 28. Munkácsi a tkvi ha- Kroó 45728
 kir. jbiróság tóság Mina
 Decz. 31. Egri a tkvi ha- Egri keres- 60000
 kir. tvszék tóság kedelmi és
 iparhitelintézet
 Jan. 16. Törökbecsei a tkvi ha- Melenczei 40327
 kir. jbiróság tóság gör. kel. szerb
 egyházközség

Szerkesztői üzenetek.

A. B. urnak. A fejőstehenek takarmányozásának ismertetésével kimerítően foglalkozott a „Köztelek” f. é. 13. és 14-ik számaiban; tessék ott a szükségeseket utánaolvasni. Másik két kérdésére pedig (t. i. hogy minő fajtájú teheneket tartson s hogy hol értékesíthetné legjobban a tejet) csak helyszíni szemle, vagy legalább is kérdései részletesebb megtevéte alapján tudnánk feleletet adni.

G. Ó. urnak. Terebesd. A „Köztelek” 79. számában egy közlemény jelent meg „Vadbükköny és konkoly mint ló- és sertés takarmány” czim alatt, mely kielégítő feleletet ad kérdésére.

Mezőgazdák figyelmébe!

Elismert kitűnő hazai gyártmány!

1600 gőzcséplőkészlet üzemben!

CZIM:

ELSŐ MAGYAR

gazdasági gépgyár

RÉSZVÉNYTÁRSULAT

BUDAPESTEN,

KÜLSŐ VÁCZI-UT 7. SZÁM.

Gőzcséplőkészletek

2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12 lóerejük.

Magánjárók

(uti mozdonyok.)

Kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

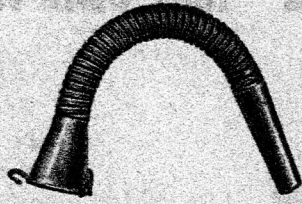
Árjegyzék kívánatra díjmentesen küldetük.



**Impertált eredeti
angol kosok**

kaphatók:
PICK OSWALD-nál
BUDAPEST,
VIII., Külső-Kereposi-ut 1. sz.

Gazdaközönség



figyelmébe!

Legujabb és

legjobb

szabad. „HYDRA“ vetőgéptölcsér

hajlékony aczeltömlőből, mely végét jelenti a vetőgéptölcsérnél eddig előfordult kellemetlenségeknek.

Szakértők véleménye szerint a legcélszerűbb és legtartósabb tölcser.

Hajlékony mint a gummi, ruganyosabb mint bármely más vetőgéptölcsér. Soha sem törik vagy szakad és ellentáll minden elgörbülésnek. — A tömlő fala teljesen zárt lévén, a vetőmag csak a rendeltetési helyére juthat.

Ezen tölcserekkel felszerelt vetőgépek kaphatók: Nicholson gépgyár r.-t.-nál Budapest, VI., Külső Váci-ut 5., Kühne E. ur gépgyárában Moson-Budapest. — Ezenkívül a tölcserék minden nagyobb műszaki üzletben beszerezhetők.

Nagybani eladás: Pforzheimi fémtömlőgyár társ.

Magyarországi vezérképviselőjénél **FODOR ÖDÖN** műszaki irodájában 1399 Budapest, VII., Kertész-utca 41.

Leírások kívánatra készséggel küldetnek.

Értelmi szerek értékesítését eszközlik az előírt % mellett.

Felvilágosítást és eszmárgolási utasítást ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.

Azonnali készpénzszámolás.

Magyar Gazdák
Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete
HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ
BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOKÁBAN.
Sürgőnyczim: Aurora—Budapest.

Értékesítésre elfogad:

Husneműket, füstölt húst, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, tojást, vajjat, halat burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt stb.

Kitünő minőségű

tölgymakk-ot

nemkülönbben mindenféle erdészeti magot ajánl a

Magy. magpergető-gyár

Faragó Béla Zala-Egerszegen; minden kiállításon kitüntetve, legutóbb

Párisban ezüst éremmel.

1142

Magy. kir. államvasutak. 32852/900. szám. III. osztály.

Üzletvezetőség Szegeden.

Pályázati hirdetés.

Temesvár Józsefv. állomásunkon megüresedő pályaudvari vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdettetik. A bérlet 1901. május hó 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított három éven át, vagyis 1904. évi április hó 30-ig. Bérletnek következő helyiségek bocsátatnak rendelkezésre u. m. 3 lak., 3 cselédszoba, 2 élőkamra, 2 árnyékszék, 2 konyha, 1 edénykamra, 1 mosogató, 1 mosókonyha, 1 mángorló, 7 pince, 2 padlás és 1 jégverem.

Az üzemi czéljaira átengedtetik az I., II. és III. osztályú étterem és a fedett peron egy részét.

Az egy koronás bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak fent kiírt Temesvár Józsefváros állomása pályaudvarán levő vendéglő üzletére” felirattal ellátott, lepecsételt borítékba zárt, nemkülönbben kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1900. évi decz. hó 5-én déli 12 óráig az alulírt üzletvezetőség általános osztálya főnöknél (üzletvezetőségi palota, I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 800, azaz nyolczszáz korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztárána 1900. évi decz. hó 4-én déli 12 óráig vagy személyesen leteendő, vagy kir. posta útján beküldendő.

Az értékpapírok a bpesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebbi, a névértékét meg nem hialadó napi árfolyam csak 90% szerinti értékben számíthatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizetetik. Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlíthető ugyan, de a letétről nyert elismervény nem csatolandó.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. em. 17. szám.) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeket ismerik s anokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőeknek elfogadják. A fentebbi feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok melyek táviratilag tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tételt, figyelembe vétetni nem fognak. Az ajánlatok között a választás a bérösszegre való tekintet nélkül szabadon történik.

Szeged, 1900. november hóban.

Az Üzletvezetőség.

(Utánnomtat nem díjaztatik.)

Hansen Chr.-féle

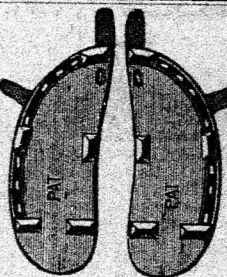
kitünő

sajtójtó

ojtó por, ojtó táblák, vajfeszítékek, sajtúfeszítékek, savfejlesztők állandóan kaphatók

PICH BERTÁ-nál

Kön. Weinberge, Prága mellett, Karlistrasse 8. Böhmen



Ajánlják nagy raktárukat minden patkolási czikkből és ezen szakmába vágó különlegességekből. — Továbbá ajánlják szabadalmazott, kiváló szakfűriak által legjobban ajánlott patkóikat igáslovak és paripák, ugyszintén

ökrök vasalására.

Különösen kiemeljük czégünknek legujabban szabadalmazott rudvasalásait és kengyeleit.

M. HANN'S SÖHNE

cs. és kir. udvari patkolási eszköz-szállítók

WIEN, II., RENN GASSE 6. SZÁM.

GÉPOLAJÁT,

u. m. valódi tiszta olivajajat, elsőrendű savtalanított repceolajat, stb. disznózsírt, szalonnát és szalonnáról lerázott sőt.

Fertőtlenítő szereket,

u. m. karbolsav, karbolpor, creolin, zöldgálcz stb. rézgálcz karbololeumot, keserűsót csudasót stb.

Mindenkor a legmagasabb napi áron, készpénzfizetés mellett vásárolok lóherét, luczernát és egyéb magvakat és kerek min-tázott szíves ajánlatokat.

AJÁNLÓK:

Kocsikenőcsőt, Petroleumot,

Zsákokat, takaró- és szekérponyvákat, kártyafeszítékeket, fedéllakat,

MŰTRÁGYÁT

Olasz szaponáriát tiszta vastag gyökerekből őrlve.

Luczernát, lóherét, fűmagvakat

minden czélra és minden egyéb gazdasági czikket.

Vetőmagot

a legjutányosabb áron és garantált jó minőségben.

KRAMER LIPÓT,

Telefon.

Sürgőnyczim: „CERES” Budapest.

Arjegyzékekkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálunk.

BUDAPESTEN,

V. ker., Akadémia-utca 10. sz.

Telefon.

79.761/900. számhoz.

Bérleti hirdetmény.

A magyar tanulmányi alapítvány tulajdonát képező szegzárdi uradalomhoz tartozó, Tolna vármegyében Szegzárd nagyközségétől 4 kilométer távolságra fekvő

1428¹³²⁰₁₆₀₀ katasztr. hold kiterjedésű „Palánk-Iese és Ágoston” pusztai földbirtok,

melynek művelési ágai a haszonbéri és versenytárgyalási feltételekben vannak részletezve a rajta levő gazdasági épületekkel együtt, az alulírott miniszterium IX-ik ügyosztályában (V. ker., Vadász-utca 33. szám)

f. 1900. évi november hó 22-ik napján

tartandó írásbeli zárt ajánlati nyilvános versenytárgyalás útján **1901. évi október hó 1-től — 1913. évi szeptember hó 30-ig terjedő 12 évi időtartamra haszonbérbe fog adatni.**

Az 1 koronás bélyeggel ellátott és 3000 korona bánatpénz letételét igazoló írásbeli ajánlatok a fent jelzett nap délelőtti 10 órájáig a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál nyújtandók be.

A részletes haszonbéri és versenytárgyalási feltételek a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál, valamint a szegzárdi kir. közalapítv. gazd. felügyelőségénél (Szegzárdon) a hivatalos órák alatt betekintheők.

Budapest, 1900. október 26-án.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumtól.

1786

Magy. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Debrecen.

Pályázati hirdetmény.

Alulírott üzletvezetőség az 1901., esetleg további két évben szükséges pályafentartási fák, deszkák, pallók szállításának biztosítása céljából pályázatot hirdet. A pályázati feltételek, méretjegyzékek és ajánlati minták minden üzletvezetőségénél és kereskedelmi és iparkamaránál betekintheők, a debreceni üzletvezetőségénél díj nélkül is megszerezhetők.

A pályázati feltételek alapján szerkesztett ajánlatok 1900. évi november hó 20-án déli 12 óráig nyújtandók be a debreceni üzletvezetőség I. osztályánál. A bánatpénzek egy nappal előbb letendők az üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál. Magy. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Debrecen.

Eladó

szőlővessző.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület „Istvánbelki immunis” homoktalajú szőlőjéből kisajátítás folytán feleslegessé vált következő:

európai gyökeres és sima szőlővesszők, valamint Riparia Sauvage alanyra ojtott kétéves gyökeres ojtványok eladók.

Gyökeres vesszők.		Chasselas Rouge	
Olasz Rizling	10,000 ezre 12 kor.	10,000	6 kor.
Nagy Burgundi	2,000 " 12 "	Blanc	5,000 " 6 "
Mézes fehér	4,000 " 12 "	Veltelini piros	5,000 " 6 "
Tramini piros	1,000 " 12 "	Tramini piros	4,000 " 6 "
Piros Bakar	1,000 " 10 "	Yegyes csemegé fajta	10,000 " 6 "

Sima vesszők.		Ojtvány vesszők.	
Olasz Rizling	40,000 ezre 6 kor.	Mézes fehér	10,000 drbja 10 fill
Nagy Burgundi	10,000 " 6 "	Chasselas Blanc	1,000 " 20 "
Mézes fehér	20,000 " 6 "	Rouge	2,000 " 20 "
Szent-Lőrincz	5,000 " 6 "	Oportó	1,000 " 20 "

Megrendelések az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület
igazgatójához

Budapest „Köztelek” intézendők.

A vesszők elszállításának még az őszi folyamán kell történnie. „Ezenkint csomagolás és vasútra szállításért külön egy koronát számítunk.”

Gazdaságok, iparosok és malmok részére ajánlja a

DREZDAI MOTORGYÁR

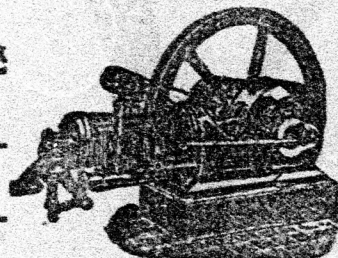
Részv. Társas. (ezelőtt HILLE)

a legjobbnak elismert gáz-, benzin-, petróleum- és acetilén-motorait 1-100 és locomobiljait.

Nagyszerű újítások

szabadalmazott

szerkezettel.



Minden kiállításon

és versenyen első

díjakkal és érmék-

kel kitüntetve.

Vezérképviselő/ség: Gollórt Ignác és Társa. Budapest, VI. Teréz-tér 41. FŐKÖMÉLY BUDAPESTEN.

Magy. kir. államvasutak
15783/900 szhoz.

Pályázati kiírás.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1901. évben, illetőleg 1903. év végéig a távirtdai anyagokból, villamos izzólámpák és szénpálcák felmerülő tényleges szükségletnek szállítását biztosítani kívánván, erre ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező cikkek előtűntető jegyzék, mely egyszersmint ajánlati mintául szolgál, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módzatok, valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál betekintheők és a magyar királyi államvasutak igazgatósága anyag- és feltárbeszerzési (A. III.) szakosztályánál (Budapest, VI. Andrásy-ut 83. szám alatt.) kaphatók.

Szabályszerűen kiállított, ivenként egykoronás magy. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve, legkésőbb folyó évi december hó 6-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag- és feltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetve posta útján oda küldendők és a boríték ezen külsővel látandó el.

Ajánlat 15883/900. számhoz.

Bánatpénzül az ajánlott árú értékének 5%-a a legkésőbb 1900. évi december hó 5-dikéig a magy. kir. államvasutak főpénztáránál letendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módzatok betartása mellett állíthatnak ki, végre azok, melyek után nem tételt le az előírt, bánatpénz nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1900. évi november hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnnyomás nem díjaztat k.)

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
Üllői-ut 25-dik szám.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi magy. kir. áll. ménesbirtok
1900/901. évi

**7500 métermázsa zab szükségletének
biztosítása végett**

**folyó évi december hó 7-én délelőtt 10 órakor
a ménesbirtok igazgatóságánál**

zárt írásbeli ajánlatok útján versenytárgyalás fog tartatni.

Az egy (1) koronás bélyeggel ellátott és mintákkal felszerelt ajánlatok a fent említett határidőig a ménesbirtok igazgatóságánál Mezőhegyesen (posta-, táviró-, telephon és vasut állomás) nyújtandók be.

A részletes szállítási feltételek a magy. kir. gazdasági főigazgatónál (Budapest földművelésügyi miniszterium II. em. 80. ajtó) s a mezőhegyesi m. kir. áll. ménesbirtok igazgatóságánál tudhatók meg.

Budapest, 1900. évi november hó.

Földművelésügyi m. kir. miniszter.

1822

Mindennemű tejgazdasági eszközöt
és gépet szállít, tejgazdasági telepeket
és tejzövetkezeteket rendez be az

Al-Separator Részvény-Társaság

ezelőtt **Pfanhauser A.**

Budapest, V., Báthory-utca 4. szám.

Magyar kir. államasutak.

150901/900 sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államasutak igazgatósága a mozdonyvezetői, fűtői és kocsirendezői személyzet részére az 1901-1905. években szükséges téli ruhák szállítására nyilvános pályázatot hirdet.

A megközelítő öt évi szükséglet a következő: 2700 darab posztókabát bunda béléssel, 4000 darab posztókabát szövet béléssel, 5000 darab magyar szabásu posztó nadrág.

A ruhák készítéséhez szükséges posztót és bélés szövetet az államasutak igazgatósága fogja a vállalkozónak átadni.

Az ajánlatok 19. 0. évi december 6-áig terjesztendők be, a bántépénzek pedig 1900. évi december 5-éig küldendők be.

A pályázati feltételeket tartalmazó „Ajánlati felhívás” az általános szállítási feltételek, valamint az egyenruhák szállítására vonatkozó különleges feltételek, a m. k. államasutak igazgatósága anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál Budapesten (Andrássy-ut 73. sz. II. emelet 43. ajtó) ugyancsak minden üzletvezetőségénél megtekinthetők.

A pályázati feltételeket tartalmazó „Ajánlati felhívás” a fentebb említett anyag- és leltárbeszerzési szakosztály szolgáltatja ki díjtalanul, esetleg küldi meg posta útján.

Az általános és különleges szállítási feltételeket a m. kir. államasutak nyomtatványtára Budapesten (Andrássy-ut 75. sz.) szolgáltatja ki 50, illetve 30 fillérért, mely összeg posta útján is megküldhető. Utóbbi esetben 20 fillér postaköltség is beküldendő.

Budapest, 1900. november hóban.

A magy. kir. államasutak igazgatósága.

(Utányomás nem díjazatik.)

Bérbeadási hirdetmény.

Mlts. gróf Szápáry Frigyes ur tulajdonát képező Pestm. Tószeg község határában fekvő mintegy

1123⁶⁶/₁₂₀₀ holdat tevő birtok

1901. évi október hó 1-jétől 6 vagy 10 esztendőre

haszonbérbe fog adadni.

A részletes haszonbérleti feltételek **GLATZ BÉLA** jószágfelügyelő urnál Abonyban betekintheők.

1791

RENDSZERES

MALOM-berendezések

és egyes MALOMGÉPEK,

termény-tisztító-művek

gabonaraktaarak (silos) részére.

GRAEPEL HUGÓ

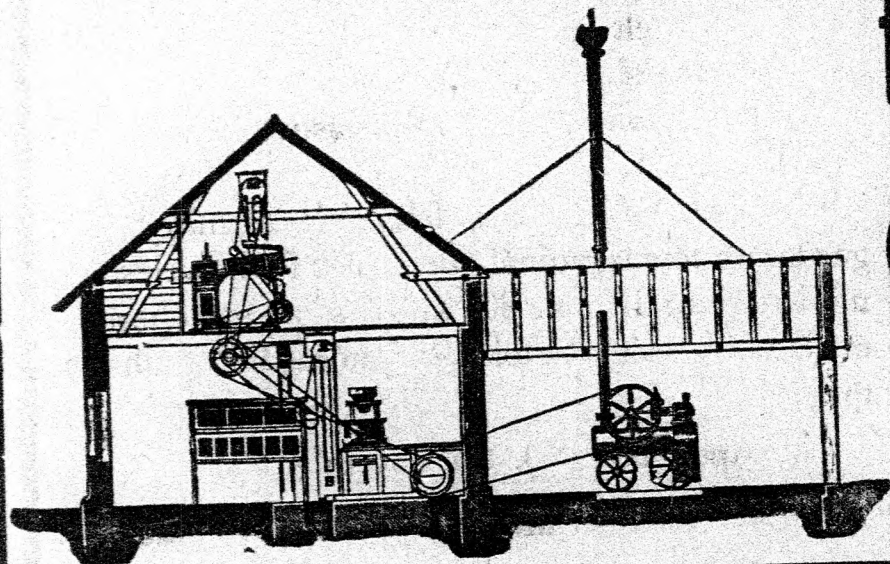
gép- és rostalemezgyár, malomépítész

Marshall, Sons & Co. Lmtd

angolországi gépgyár vezérigényőke

7626

BUDAPESTEN, V. ker., Külső váci-ut 46. szám.



Kitüntetve:
 1897. Kishér nemzetközi vetőgépversenys első díj: állami arany érem.
 Lévai nemzetközi vetőgépversenys első díj: nagy územre arany érem.
 1898. Hódmezővásárhelyi vetőgépversenys első díj: arany érem.
 Marosvásárhelyi vetőgépversenys első díj: arany érem.
 1899. Szegedi kiállítás első díj: legnagyobb elismerés.
 1900. Párisi világgkiállításon ezüst éremmel kitüntetve.

WEISER J. C. gazdasági gépgyára
 Nagy-Kanizsán.
 Ajánlja:
Magyarország
 legújabb és
legjobb
vetőgépét,
 szabad, kiváltható kapa-
 csuklyókkal ellátott



sík és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas
ZALA-DRILL
 sorvetőgépét, továbbá szab. „Perfecta” olosó és igen jó, könnyű vetőgépét,
 legjobb szerkezetű Sack-rendszerű aczélekeit, boronát, járgányait, szénagyűjtőt,
 rostált és mindenféle gazdasági gépeit.
A homokos talajhoz a ZALA DRILL különösen e célra készített
és kitűnőnek bizonyult vetősarukkal lesz ellátva.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Magyar kir. államvasutak.
 1510.3/900. szám.

Pályázati hirdetés.
 A magyar királyi államvasutak igazgatósága nyilvános pályázatot hirdet a tulajdonában levő **6587 darab vízmentes teherkocsi takaró ponyva** közül közül a használat közben megsérülteknek 1901, 1902. és 1903. években leendő foltozása és egyéb módon való alapos kijavítása, bórálátása új sárgaréz karikkákkal való ellátása és helyreállítása iránti munkálatokra.
 Ezen munkálatokra a 151023/900. szám alatti pályázati felhívásban foglalt határozmányok és a magy. kir. államvasutak 122.291/900. számú általános szállítási feltételei mérvadóak és kötelezők.
 Ezen határozmányok, — valamint az ajánlati úrlapok a magy. kir. államvasutak igazgatóságának anyag és leltár beszerzési (A III. szakosztályánál, Budapest, VI., Andrassy-ut 73. szám II. emelet 43. ajtó, — a ponyvák pedig a budapest-józsefvárosi állomáson lévő ponyvakezelési raktár vezetőségénél, — a pályázati határidőig naponként, a hivatalos órák alatt megtekinthetők, különben pedig a határozmányokat feltüntető pályázati felhívás és az ajánlati úrlap 1—1 példány a igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál díjtalanul megszerezhető; a hivatalozott szállítási feltételek pedig az igazgatóság nyomtatványtáránál 50 fillér befizetése — esetleg 50 fillér és 20 fillér postadíj előzetes beküldése ellenében megszerezhetők.
 Minden ajánlattevőről feltételeztük, hogy a pályázati feltételeket ismeri és kötelezőleg elfogadja.
 Az ajánlat kizárólag az e célra készült és az igazgatóság anyag és leltár beszerzési szakosztályánál 1—1 példányban ingyen kapható úrlapon állítandó ki.
 A lepecsételt, aláírt és kellő bélyeggel ellátott ajánlatok: „a magyar kir. államvasutak igazgatóságának anyag és leltár beszerzési (A III.) szakosztályához” címezve, legkésőbb 1900. évi december hó 15-én délelőtt 12 óráig beküldendők, illetve ott átadandók és ezek borítékára világosan reá vezetendő: „Ajánlat 151023/900. számhoz ponyvák foltozása és javítására.”
 Az ajánlatokhoz 2000 korona készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas érték papirokban bánatpénzképpen, legkésőbb 1900. évi december hó 14-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő.
 Nyertes ajánló ezen bánatpénzt a pályázati felhívásban foglalt feltételek értelmében köteles kiegészíteni.
 A bánatpénz letétele az ajánlatban ugyan felemlítendő, a letett bánatpénzről szóló letéti jegy azonban nem esatolandó az ajánlathoz.
 Budapest, 1900. éai november hóban.
 Az igazgatóság.

Tenyészbika-eladás.

A **tolnai uradalomban** állandóan több kiváló szép és erősen kifejldött **Simmenthal**, elsőrendű kitüntetéssel díjazott anyagából származó 1½—2 éves

telivér-bika

van eladó.

Az állatok gümőkórmentesek és jogában áll minden vevőnek az átvétel **előtt** saját költségén oltási próbát is eszközölni.

Közelebbi felvilágosítással készségesen szolgál

Báró Drasche Richárd
 gazdasági igazgatósága **TOLNÁN.**

1831

Kalmár Vilmos

Budapest,

VI. kerület, Teréz-körut 3. szám.

a csehországi Thomas-művek magyarországi vezérképviseelője ajánl:

Thomasfoszfátlisztet (Thomassalak),
„Martellin” dohánytrágyát, Kainitot.

— A műtrágyák beltartalmáért szavatolok. —

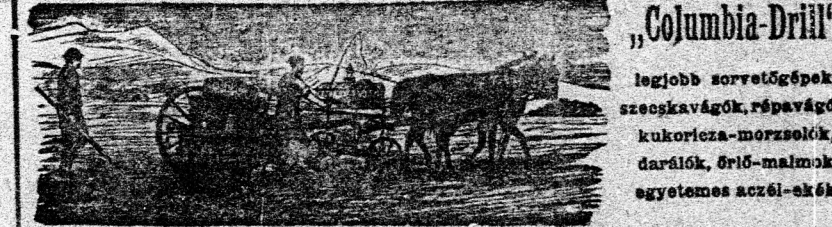
Legújabb szerkezetű kitűnő trágyaszóró gépek a legolcsóbb áron.

— Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. —

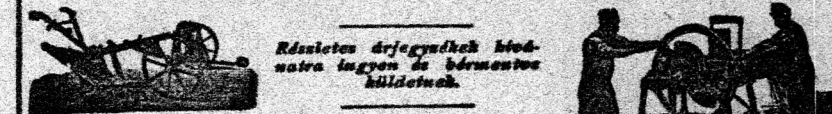
Clayton & Shuttleworth
 mezőgazdasági gépgyárosok **Budapest** Váci-körut 63. sz.



Locomobil és gözcséplőgép-készletek
 továbbá járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.



2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.



Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

Magyar kir. államvasutak.
 148727/900. szám.

Pályázati hirdetés.
 Az alulírott igazgatóság a m. kir. államvasutak részére 1901, 1902 és 1903. években szükséges, évenként mintegy 1200 métermáza rézgálicz szállítást biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet.
 Az ajánlati minta valamint a szállításokra vonatkozó részletes módozatok valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag és leltárbeszerzési (A III.) szakosztályánál Budapest, Andrassy-ut 73. sz. II. em. 43. sz.) kaphatók.
 A szabályszerűen kiállított, ivenként koronás m. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi november hó 20-án déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályánál benyújtandók vagy oda küldendők és a boríték ezen külsőzimmel látandó el:
 „Ajánlat 148727/900. számhoz”. Ugyanezen időpontig átadandók ugyanett a kötelező minőségű minták is.
 Bánatpénz gyanánt az ajánlat anyag értékének 50%-a legkésőbb f. évi november hó 19-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.
 Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és részletes módozatok bemutatása mellett állítatnak ki, nem vétetnek figyelembe.
 Budapest, 1900. október hóban.
 Az igazgatóság.
 (Utánnomás nem díjazatik).



A BALANCE SEPARATOR

Első érmek, arany kitüntetések, államdíjak stb.
 lefölöző-gépek hat hónap alatt kifizetik önmagukat.
ELSŐ MAGYAR TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS ESZKÖZGYÁR
FUCHS ÉS SCHLICHTER
 BUDAPEST, VI., ANGYALFÖLD, JÁSZ-UTCZA 7.

Kézi és erőhajtású tejgazdasági telepek és szövetkezetek teljes berendezése.

Tisztelt vevőinknek hosszabb időre biztos vajúpiacot biztosítunk.

A t. ez. gazdaközönség becses figyelmébe!

Jutányos árban eladó
 5 drb 3000 kiló hordképességű, 4 méter hosszú és 2 méter széles tolószalagrendszerű új **hidmérleg!**
 8 drb 1500 kiló hordképességű, erős vaskoriattal ellátott új százas **marhamérleg!**
 7 drb 1000 kiló hordképességű és 9 drb 500 kiló hordképességű **tizedes mérleg** az összes súlyokkal együtt minden mérleg hitelesítve! **Beeszerélek!** ócska marhamérleket új hidmérlegre vagy új marhamérlegre!
 Javításokat pontosan oszkozik! **DÉNES MANÓ** mérlegműszerész **Budapest, VII., Bohány-u. 78.**

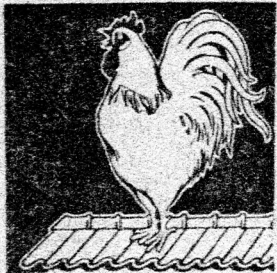
Stephán Nándor

ezüst-, aranyműves és ékszerész **Budapest, IV., Aranykő-utca 4.**
 Az Orsz. Magy. Ebtényező Egyesület jelvény és érem szállítására.
 Készít mindenféle állatmintát és érmeket aranyból, ezüst- és ércből a legfinomabb kivitelben saját műhelyében. 1874
Fenyőfák, lombfák, bokrok, olaszhoz sima és gyökerez Riparia Portalis kapható Faiskola Tiszta-Iszár. 1778

Akáczfát

kültetés vagy sorfák-
 nak alkalmasat bármily
 mennyi- és minőségben
 elad. 1825
Dr. Pajzs Gyula
 hevesi gazdasága (Hevesm.)

Eladó
 öngyógyító-lavaszi szállására: Hübenschützli javított, korai argentineli legfinomabb francia mély. Caunover-féle Colossal gyertya- és Palmotó új amerikai fajta kültetésre leg-
 kelmasabb erős gyökerek már a harmadik évben teljes termést adnak ezre 18 korona. Megrendeléseket míg a készlet meg van elfogad Tringler Vilmos budalmi tisztartó Lengyel Tóth-megye. 1771



Egyetlen baromfi-udvarban

sem árthat a baromfi-cholera, hol a thüringiai labdacsek használatban vannak, meglepően gyorsan és biztosan segítenek. Némely udvarban már több száz tyúk, kacska és liba lett megmentve thüringiai labdacsek által.
 3 koronáért egy egész, 1 korona 60 fillérért fél doboz rendelhető minden gyógyszerár és átlatorvos által. Egyedüli gyáros: Cl. Lageman, Erfurt. Főraktár Ausztria részére: Bössle M., Wien IV/1, Mayerhofgasse 12. Magyarországi raktár Török József gyógyszerár, Budapest, VI., Király-utca 12.

Tejet
 1000-1200 liter naponként óhajtok kisebb árusításra venni. Ajánlatokat G. J. jelleg alatt a kiadóba kérek. 1820

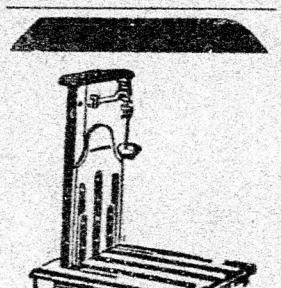
Tűzbiztos istálló-
 vihar-, teher-
 kocsi-, kum-
 met- és kézi
 lámpákat
 ajánl



Emil Köhler
 gépgyári rak-
 tára
 Wien, IV/1,
 Allee-gasse No 12.
 Árjegyzék ingyen és bér-
 mentve. 1688

Birtok
 325 hold, szántóföld Bessenszög községben, Szolnoktól 1/2 óra távolságban, 16 kút mellett, megfelelő gazdasági épületekkel, jelenleg a tulajdonos kezelsében eladó vagy bérbe-
 adó. Kulka Adolf Bessenszög, J.-N.-K. Szolnok. 1821

Tejszövetkezeti
 berendezés, gépezet jó karban felosztás miatt jutányosan eladó. Gőzfejlesztő kazán, Separator, Gerber acidbutyrometer 8 próbás stb. B5-ebbet Tejszövetkezeti Igazgatóság Hótes. (Somogy.) 1828



Fairbanks
 Mérleg és gépgyár-
 részvénytársaság.
 Városi iroda és raktár
 Budapest,
 Andrássy-ut 14

„LUCZIFER”
 alágyujtó.

Maleczky szabadal-
 ma. Legjobb, legkényel-
 mésőbb és legolcsóbb. —
 Alágyujtóhoz fa tel-
 jessen felesleges. Szá-
 zankint 90, 100, illető-
 leg 260 fillér. 2 koroná-
 tól kezdve házhoz szállít-
 tatik. Gyári főraktár: VII.,
 Rottenbiller-utca 15. Vi-
 szontelárusítónak árendé-
 mény. 1746

Telepítés.

A politikai és gazdasági telepítés, a telepítési bank a közpirtokrendezés és a tenyészgazdaság (terv-
 vázlat)
 írta: Zorád István
 ára 1 korona,
 megjelent és kapható ki-
 adóhivatalunkban
 (Budapest, Üllői-ut 25. sz.)
 Postán bérmentesen küld-
 ve 1 korona 20 fillér.

Takács Oszkár gépgyára

BUDAPEST—KÖZTELEK
 Üllői-ut mellett.

Gőzcséplőkészleteknek szakszerű javítását a legolcsóbban elvállalja. Költségvetéssel díjmentesen szolgál. Ajánlja és raktáron tartja az első magyar gazdasági gépgyárban készült gőzcséplő-garnitúrákat minden nagy-
 ságban. * * * * *

Raktáron tart mindennemű mezőgazdasági gépeket és eszközöket, u. m. járgányos és háztartó eséplőkészleteket, vetőgépeket, rostákat, ököket, szecskavágókat, húrpreseket, stb.

Csereüzletek köttetnek.
 Mérsékelt árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. * * * * *

November hóban jelenik meg a

Gazdasági Számviteli Naptár

1901. évre.
 SZERKESZTŐ:
SZILASSY ZOLTÁN.
 az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Kiadja az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
 Ára portamentes küldéssel 1 korona és 80 fillér.
 Ajánlott küldéssel 2 korona.

Egy díszesen s teljesen vászonba kötött, naptár rész-
 szel és gazdasági tudnivalókkal ellátott nagy alaku
 egyszerű számviteli könyv, a melyet minden gazda
 számvitelének bejegyzésére az egész éven át hasz-
 nálhat.

Előfizetéseket elfogad
 a „KÖZTELEK” kiadóhivatala
BUDAPEST,
 IX. kerület, Üllői-ut 25. szám.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

és
GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legfőkétebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. BUDAPEST-KELENFÖLD a vasútiállomással szemben.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:

BUDAPEST,

VII. ker., Garay-utca 6-8. szám.



Elvállal: Közponit-, víz-, lég- és gőzfűtések, lég-szusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, olaszok, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és réleum váladékból nyert gázok értékesítését célzó készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára. Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőanyag-ésvelek raktáron.

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Nákári hivatalánál (Budapest Köztelek).

Ár a k:

nagyban waggon-rakományként ab Leopoldshall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasúti szállítási költség a különböző távolságú rendeltetési állomások szerint 130-140 frt között változik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénztárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

50° terméstartó

érhető el, ha a talaj 90%-os darabos égetett maró **mészszel** vagy 72%-os szénsavas égetett **mészporral** trágyáztatik. A legnagyobb uradalmaznál kitűnően kipróbált trágyázási módszer. I. rendű referenciák! Fenti cikkekkel valamint **mindenkor friss, szép fehér építőmész**et bármely vasútállomásra bérmentve legolcsóbban szállít

ELSŐ BAKONY-SZENTGALI MÉSZELEPEK
KLEIN MÁRKUS FIAI Szentgál (Veszprémmegye.)

VESZPRÉMI SAMU UTÓDA

Pejtsik Károly

Budapest IV. ker., Károly-utca 1. szám.

Ajánlja dűsan felszerelt

fényképezési cikkek
raktárát. 1510

Kézi és stativos kamarák.

Kodakok.

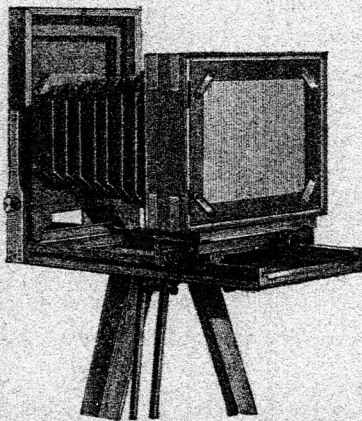
Fényerős és élesrajzu objectivek.

Lemezek, filmek, papírok és vegyszerek folyton friss és megbízható minőségben.

Fényképezési felszerelési tárgyak.

Javítások jutányos árak mellett.

Arjegyzeik kívánatra.



SACK RUDOLF egyedüli képviselője Magyarországon

PROPPER SAMU

Budapest, Váci-körút 53. szám.

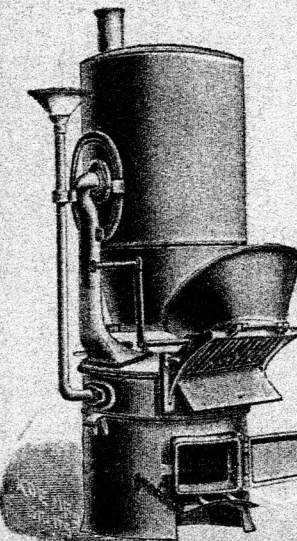
Előre bocsátva, hogy Sack Rudolf világ-hírű gyártmányai eredeti minőségben csak nálam kaphatók:

ajánlom közkezdveltségű egyetemes és többvasu ekéimen kívül sik és dombos talajra egyaránt kitűnően alkalmas sorba- és szórva vető-gépeimet

szecskavágó-, répavágó gépeimet.

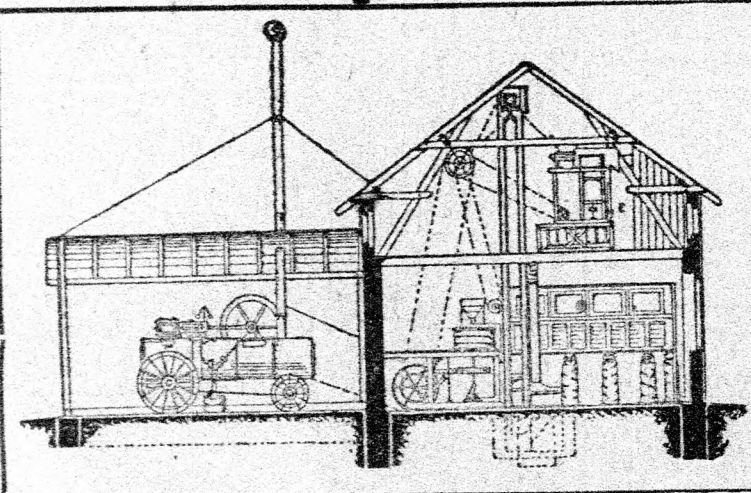
Kézi, járgány- és gőzhajtásra járgányaimat a jelenkor legjobb szerkezetű

takarmánypároló



készülékeimet s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő árjegyzeik és készsége felvilágosítások.



MALOM-

berendezéseket teljesen, úgy egyes malomgépeket, valamint

gépöntvényeket

gazdasági gépműhelyek részére gyárt és szállít:

Wörner J. és Társa

malomépítő
gépgyára és
vasöntődéje

Budapesten, Külső Váci-ut 54-56. sz.